

USTAWA KARNA SKARBOWA

z dnia 26 października 1971 r.

CZĘŚĆ I.

Przestępstwa i wykroczenia skarbowe.

DZIAŁ I. — PRZEPISY OGÓLNE

Rozdział 1. Przestępstwa skarbowe.

Art. 1. Przestępstwem skarbowym jest czyn społecznie niebezpieczny, zabroniony przez niniejszą ustawę pod groźbą kary pozbawienia wolności, ograniczenia wolności lub grzywny.

Art. 2. Przepisy art. 1—4, 7, 8, 9 § 1, art. 11—13, 16—29, 32—35, 37, 39, 40 § 2, art. 42, 45, 47, 48 § 2 i 5, art. 49—53, 56—58, 63—65, 67, 69, 71—74, 75 § 1, 2 i 4, art. 76—90, 91 § 1 i 3, art. 92, 93 § 1, art. 94—103, 105—108, 110—112, 117—119 oraz 120 § 1, 4, 5, 12 i 13 Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio do przestępstw skarbowych, z tym że przez wyrażenie „sąd” należy rozumieć również inny organ uprawniony do orzekania w sprawach o przestępstwa skarbowe.

Art. 3. Niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia przestępstwa skarbowego i od obywatelstwa sprawcy, przepisy niniejszej ustawy stosuje się także do osób, które popełniły przestępstwo skarbowe za granicą.

Art. 4. Odpowiedzialność karna zachodzi w razie popełnienia przestępstwa skarbowego z winy umyślnej, chyba że przepis szczególny przewiduje także odpowiedzialność karną w razie popełnienia przestępstwa skarbowego z winy nieumyślnej.

Art. 5. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach niniejszej ustawy, organ orzekający skazuje za jedno przestępstwo skarbowe na podstawie wszystkich zbiegających-się przepisów. W tym wypadku wymierza się karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu kar dodatkowych i środków zabezpieczających na podstawie innych zbiegających się przepisów.

Art. 6. § 1. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w przepisach niniejszej ustawy oraz w przepisach innej ustawy karnej, stosuje się każdy z tych przepisów.

§ 2. W wypadkach określonych w § 1 w razie skazania na kary pozbawienia wolności, wykonaniu podlega tylko jedna z tych kar, przy czym na poczet kary surowszej zalicza się karę łagodniejszą.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w razie skazania w wypadku określonym w § 1 na kary ograniczenia wolności, na kary grzywny albo na karę ograniczenia wolności i karę pozbawienia wolności; przy zaliczaniu kary ograniczenia wolności na poczet kary pozbawienia wolności stosuje się odpowiednio art. 69 Kodeksu karnego.

§ 4. W wypadkach określonych w § 2 i 3 przepis art. 72 Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 7. § 1. Nie podlega karze, kto popełniwszy przestępstwo skarbowe, zawiadomi o tym organ powołany do ścigania, ujawni osoby, które z nim współdziałały w popełnieniu tego przestępstwa, oraz złoży uszczuploną należność państwową w terminie zakreślonym przez organ powołany do prowadzenia dochodzenia, a gdy przestępstwo nie polega na uszczupleniu takiej należności — równowartość przedmiotu przestępstwa, jeżeli podlega on przypadkowi. Zawiadomienie powinno być złożone na piśmie lub ustnie do protokołu.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się:

- 1) jeżeli zawiadomienie zostało złożone w czasie, kiedy organ powołany do ścigania miał już wiadomość o przestępstwie i o okolicznościach jego popełnienia, albo jeżeli zostało złożone w czasie dokonywania u sprawcy kontroli lub przeszukania,
- 2) względem tego, kto inną osobę nakłonił do popełnienia czynu zabronionego w celu skierowania przeciwko niej postępowania karnego.

Art. 8. Karami zasadniczymi są:

- 1) pozbawienie wolności,
- 2) ograniczenie wolności,
- 3) grzywna.

Art. 9. § 1. Jeżeli przestępstwo skarbowe zagrożone jest karą pozbawienia wolności, przy czym dolna granica zagrożenia nie jest wyższa niż 3 miesiące, a wymierzona za nie kara nie byłaby surowsza od roku pozbawienia wolności, sąd, uznając, że skazanie na taką karę nie byłoby celowe, może orzec karę ograniczenia wolności.

§ 2. Wymierzając karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, sąd może zobowiązać skazanego do zapłacenia tej należności w terminie oznaczonym w wyroku.

Art. 10. Grzywnę wymierza się w wysokości co najmniej 500 złotych, chociażby przewidziana wielokrotność nie dosięgała tej kwoty.

Art. 11. § 1. Jeżeli wymiar grzywny jest przewidziany w wielokrotności kwoty należności państwowej narażonej na uszczuplenie, za kwotę tę przyjmuje się różnicę między kwotą należną a kwotą przypadającą do uiszczenia według zeznania lub zgłoszenia strony.

§ 2. Jeżeli podstawą wymiaru grzywny jest wartość przedmiotu przestępstwa skarbowego, wartość tę oznacza się według ceny ustalonej na podstawie obowiązujących cenników z uwzględnieniem stopnia zużycia, a w braku cenników — na podstawie dokonanego oszacowania. Co do ceny rozstrzyga chwila popełnienia przestępstwa, a gdy jej nie można ustalić — chwila ujawnienia przestępstwa skarbowego.

§ 3. Jeżeli nie można określić dokładnie kwoty należności państwowej narażonej na uszczuplenie lub wartości przedmiotu przestępstwa skarbowego, stanowiących podstawę wymiaru grzywny, należy ją oznaczyć w przybliżeniu.

Art. 12. Artykuł 11 stosuje się odpowiednio w wypadkach, gdy wysokość należności państwowej narażonej na uszczuplenie lub wartość przedmiotu przestępstwa ma wpływ na kwalifikację prawną czynu. W razie narażenia na uszczuplenie podatku przy ustalaniu kwalifikacji prawnej czynu nie dolicza się procentowych podwyżek stawek stosowanych z powodu nieprowadzenia lub nieprawidłowego prowadzenia ksiąg albo z powodu prowadzenia działalności podlegającej opodatkowaniu bez uprawnienia lub niezgodnie z posiadanym uprawnieniem.

Art. 13. Karami dodatkowymi są:

- 1) pozbawienie praw publicznych,
- 2) zakaz zajmowania określonych stanowisk, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności,
- 3) konfiskata mienia,
- 4) przepadek rzeczy,
- 5) podanie wyroku sądu do publicznej wiadomości w szczególny sposób.

Art. 14. § 1. Sąd może orzec pozbawienie praw publicznych, jak również zakaz zajmowania określonych stanowisk, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności w razie skazania sprawcy na karę pozbawienia wolności.

§ 2. Kary wymienione w § 1 wymierza się w latach na okres od roku do lat 10.

Art. 15. Konfiskatę całości lub części mienia sprawcy oraz przepadek rzeczy stanowiących przedmiot przestępstwa skarbowego można orzec w wypadkach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 16. § 1. Przepadek rzeczy stanowiących przedmiot przestępstwa skarbowego obejmuje przepadek przedmiotów pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, jak

również przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa.

§ 2. Przepadek rzeczy stanowiących przedmiot przestępstwa skarbowego obejmuje ponadto opakowania oraz wszystko to, co z przedmiotem przestępstwa było połączone, choćby nawet nie stanowiło jego części składowej, jak również środek przewozowy, przysposobiony do przewozu przedmiotów przestępstwa.

§ 3. Przepadek obejmuje także drogowy środek przewozowy, gdy przedmiot przestępstwa był w nim ukryty w miejscu nie przeznaczonym do umieszczania przewożonych rzeczy.

Art. 17. § 1. Rzeczy stanowiące przedmiot przestępstwa skarbowego podlegają przepadkowi, chociażby nie były własnością sprawcy.

§ 2. Przepadku rzeczy stanowiącej przedmiot przestępstwa skarbowego nie orzeka się, jeżeli jest ona własnością osoby trzeciej, a sprawca uzyskał ją w drodze przestępstwa.

§ 3. Przepadku rzeczy stanowiącej przedmiot przestępstwa skarbowego można nie orzekać, jeżeli jest ona własnością jednostki spółdzielczej albo organizacji społecznej lub zawodowej.

§ 4. Przepadku drogowego środka przewozowego określonego w art. 16 § 3 lub rzeczy połączonej z przedmiotem przestępstwa (art. 16 § 2) nie orzeka się, jeżeli wartość środka przewozowego lub rzeczy połączonej znacznie przewyższa wartość przedmiotu przestępstwa.

Art. 18. Jeżeli społeczne niebezpieczeństwo czynu jest znikome, a także w razie warunkowego umorzenia postępowania albo stwierdzenia, że zachodzi okoliczność wyłączająca ukaranie sprawcy czynu zabronionego, jak również w innych wypadkach wskazanych w ustawie, można zastosować przepadek rzeczy tytułem środka zabezpieczającego.

Art. 19. § 1. Osoba trzecia może dochodzić w drodze postępowania określonego w niniejszej ustawie swoich roszczeń do przedmiotów przestępstwa skarbowego podlegających przepadkowi (interwencja).

§ 2. W razie prawomocnego orzeczenia przepadku przedmiotu przestępstwa, co do którego osoba trzecia nie zgłosiła interwencji we właściwym czasie bez własnej winy, odpowiedzialność Skarbu Państwa ocenia się według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

§ 3. Roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia gaśnie, jeżeli powództwa nie wytoczono w ciągu 3 miesięcy, licząc od dnia, w którym powód dowiedział się o prawomocnym orzeczeniu o przepadku, nie później jednak niż przed upływem lat 2 od prawomocności tego orzeczenia.

Art. 20. § 1. W razie niemożności orzeczenia przepadku przedmiotu przestępstwa można orzec ściągnięcie od skazanego równowartości przedmiotu.

§ 2. Jeżeli równowartości nie można określić dokładnie, oznacza się ją w przybliżeniu.

§ 3. Jeżeli w popełnieniu przestępstwa brało udział kilka osób, odpowiadają one solidarnie za równowartość przedmiotu przestępstwa.

Art. 21. § 1. Orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym skarbowym nie zwalnia od obowiązku uiszczenia należności państwowej.

§ 2. W razie orzeczenia przepadku przedmiotu przestępstwa skarbowego lub jego równowartości gaśnie obowiązek uiszczenia należności państwowej dotyczącej tego przedmiotu.

Art. 22. Do publicznej wiadomości w zakładzie pracy, w czasopiśmie lub w inny stosowny sposób może być podany

tylko wyrok sądu, jeżeli sąd uzna to za celowe, w szczególności ze względu na społeczne oddziaływanie kary.

Art. 23. Stosując nadzwyczajne złagodzenie kary, organ orzekający może również:

- 1) wymierzyć grzywnę zamiast kary pozbawienia wolności i grzywny,
- 2) wymierzyć zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym od przypadającego według równoważnika ustawowego,
- 3) poprzestać na orzeczeniu kary dodatkowej przepadku rzeczy, jeżeli zachodzą warunki jej orzeczenia i jeżeli zostaną w ten sposób osiągnięte cele kary.

Art. 24. § 1. Sąd stosuje nadzwyczajne zaostrezenie kary w wypadku, gdy sprawca, skazany za umyślne przestępstwo na karę pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności na czas nie krótszy niż 6 miesięcy albo na grzywnę nie niższą od 10.000 złotych, w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności albo po uiszczeniu nie mniej niż 5.000 złotych grzywny popełnia umyślne przestępstwo skarbowe tego samego rodzaju.

§ 2. Za wykonanie kary grzywny nie uważa się uiszczenia grzywny w drodze dobrowolnego poddania się karze.

Art. 25. § 1. Sąd stosuje również nadzwyczajne zaostrezenie kary, jeżeli:

- 1) sprawca przestępstwa skarbowego popełnia czyn działając w grupie przestępczej,
- 2) sprawca uczynił sobie z popełnienia przestępstwa skarbowego stałe źródło dochodu,
- 3) sprawca popełnia umyślne przestępstwo skarbowe, a wartość przedmiotu przestępstwa przekracza 100.000 złotych, albo jeżeli sprawca przez umyślne przestępstwo skarbowe powoduje uszczuplenie należności państwowej w wysokości przekraczającej 100.000 złotych.

§ 2. Przepisu § 1 pkt. 3 nie stosuje się, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym nastąpiło uszczuplenie podatku, a podatek, którego uszczuplenie dotyczy, został w całości zapłacony przed zamknięciem przewodu sądowego w pierwszej instancji.

Art. 26. § 1. Nadzwyczajne zaostrezenie kary polega na:

- 1) wymierzeniu kary pozbawienia wolności do lat 5 zamiast przewidzianej za przestępstwo skarbowe łagodniejszej kary pozbawienia wolności, co nie wyłącza wymierzenia grzywny przewidzianej obok kary pozbawienia wolności,
- 2) wymierzeniu kary pozbawienia wolności do lat 3 lub kary ograniczenia wolności, jeżeli czyn jest zagrożony tylko karą grzywny, co nie wyłącza także wymierzenia grzywny przewidzianej za ten czyn.

§ 2. W wypadkach określonych w art. 25 § 1 pkt 2 i 3 sąd może orzec konfiskatę mienia skazanego w całości lub w części.

Art. 27. Jeżeli sprawca skazany za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności popełnia w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary umyślne przestępstwo skarbowe tego samego rodzaju, sąd może orzec nadzór ochronny.

Art. 28. § 1. Jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw skarbowych zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary zasadnicze pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

§ 2. W razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary grzywny nie orzeka się kary łącznej grzywny ani kary łącznej co do zastępczych kar pozbawienia wolności. Łączny

czas trwania zastępczych kar pozbawienia wolności zamiast kar grzywny wymierzonych za kilka przestępstw skarbowych nie może przekroczyć lat 3.

§ 3. W razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności i grzywny lub ograniczenia wolności i grzywny wymierza się za przestępstwa skarbowe karę łączną tylko co do kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności.

Art. 29. Zawieszając wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, sąd nakłada na skazanego obowiązek zapłacenia tej należności w terminie oznaczonym w wyroku. Jeżeli skazany uchyla się w okresie próby od wykonania obowiązku zapłacenia uszczupionej należności państwowej w oznaczonym terminie, sąd zarządza wykonanie zawieszanej kary.

Art. 30. W razie warunkowego przedterminowego zwolnienia skazanego na karę pozbawienia wolności za przestępstwo skarbowe, przepis art. 29 stosuje się odpowiednio.

Art. 31. § 1. Karalność przestępstwa polegającego na narażeniu na uszczuplenie podatku lub innej należności państwowej ustaje także wówczas, gdy nastąpiło przedawnienie wymiaru tej należności.

§ 2. Jeżeli przestępstwo polega na naruszeniu przepisów w zakresie podatku lub innej należności państwowej, bieg przedawnienia rozpoczyna się z końcem roku, w którym powstał obowiązek podatkowy lub obowiązek uiszczenia innej należności państwowej.

Art. 32. § 1. Za grzywnę wymierzoną sprawcy i koszty postępowania można uczynić w całości lub w części posiłkowo odpowiedzialną osobę fizyczną lub prawną, zrzeszenie lub organizację, chociażby nie mającą osobowości prawnej, jeżeli sprawcą czynu jest zastępca tej osoby, zrzeszenia lub organizacji, ułatwiający jej sprawy jako pełnomocnik, zarządca, pracownik lub w jakimkolwiek innym charakterze, a osoba, zrzeszenie lub organizacja zastąpiona odniosła lub mogła odnieść z przestępstwa skarbowego jakąkolwiek korzyść majątkową.

§ 2. Odpowiedzialności posiłkowej nie stosuje się wobec instytucji państwowych.

Art. 33. § 1. W razie nałożenia odpowiedzialności posiłkowej przy wymiarze grzywny uwzględnia się również stosunki majątkowe i dochody osoby odpowiedzialnej posiłkowo.

§ 2. Jeżeli odpowiedzialność posiłkową nałożono na kilka osób, odpowiadają one solidarnie, chyba że ze względu na okoliczności sprawy organ orzekający określi zakres odpowiedzialności każdej z tych osób.

§ 3. Odpowiedzialność posiłkowa nie ustaje w razie śmierci sprawcy po uprawomocnieniu się orzeczenia.

§ 4. Odpowiedzialność posiłkowa nie obciąża spadku.

Art. 34. § 1. Grzywnę i koszty postępowania ściąga się od osoby posiłkowo odpowiedzialnej, gdy od skazanego ściągnąć ich nie można.

§ 2. Jeżeli od skazanego ściągnięto część grzywny lub kosztów postępowania, odpowiedzialność posiłkowa rozciąga się tylko na nie uiszczoną część kwot należnych z tego tytułu.

§ 3. Jeżeli od osoby posiłkowo odpowiedzialnej ściągnięto część grzywny, skazanemu wymierza się zastępczą karę pozbawienia wolności tylko zamiast nie uiszczonych części grzywny.

§ 4. W stosunku do osoby odpowiedzialnej posiłkowo nie stosuje się kary zastępczej.

Rozdział 2. Wykroczenia skarbowe.

Art. 35. Wykroczeniem skarbowym jest czyn społecznie niebezpieczny, zabroniony przez niniejszą ustawę pod groźbą kary pieniężnej.

Art. 36. Przepisy art. 1—4, 7, 9 § 1, art. 11 § 1, art. 12 § 1, art. 13 § 1, art. 16—19, 20 § 1, art. 22 § 1 i 2, art. 23 § 1 i 3, art. 24 § 1 i 2, art. 25, 26, 50—53, 83 § 3, art. 85—87, 108, 110 i 112 oraz 120 § 1, 5, 12 i 13 Kodeksu karnego, jak również art. 3, 5, 6 § 1, art. 7, 11, 12, 16 § 1 i 2, art. 17—21, 28 § 2 i art. 31 niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio do wykroczeń skarbowych, z tym że przez wyrażenie „sąd” należy rozumieć organ uprawniony do orzekania w sprawach o wykroczenia skarbowe, a przez wyrażenie „grzywna” — karę pieniężną.

Art. 37. Odpowiedzialność za wykroczenia popełnione za granicą zachodzi tylko wtedy, gdy przepis szczególny taką odpowiedzialność przewiduje.

Art. 38. Odpowiedzialność zachodzi w razie popełnienia wykroczenia skarbowego bądź z winy umyślnej, bądź z winy nieumyślnej, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 39. Podżegacz i pomocnik ponoszą odpowiedzialność tylko wtedy, gdy wykroczenie skarbowe zostało dokonane.

Art. 40. Odpowiedzialność za usiłowanie wykroczenia skarbowego zachodzi tylko wtedy, gdy przepis szczególny taką odpowiedzialność przewiduje.

Art. 41. Karą zasadniczą jest kara pieniężna. Karę pieniężną wymierza się w wysokości od 100 złotych do 5.000 złotych.

Art. 42. § 1. Wymierzając karę pieniężną powyżej 1.000 złotych można orzec na wypadek jej nieuiszczenia zastępczą karę pozbawienia wolności, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny karze pieniężnej od 50 złotych do 150 złotych.

§ 2. Kara zastępcza nie może przekroczyć 2 miesięcy, a łączny czas trwania kar zastępczych — 3 miesięcy pozbawienia wolności. Karę zastępczą wymierza się w miesiącach i dniach.

Art. 43. § 1. Karą dodatkową jest przepadek rzeczy. Rzecz objęta przypadkiem przechodzi na rzecz Skarbu Państwa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

§ 2. Karę dodatkową można orzec, jeżeli jest ona przewidziana w przepisie szczególnym.

Art. 44. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można poprzestać na orzeczeniu kary dodatkowej przypadku rzeczy, jeżeli zachodzą warunki jej orzeczenia i jeżeli zostaną w ten sposób osiągnięte cele kary.

Art. 45. § 1. Karalność wykroczenia skarbowego ustaje, jeżeli od jego popełnienia upłynął rok.

§ 2. Jeżeli w okresie przewidzianym w § 1 wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia skarbowego ustaje z upływem lat 2 od jego popełnienia.

§ 3. Nie można wykonać kary, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły 2 lata.

Art. 46. Zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem lat 2 od wykonania, darowania lub przedawnienia kary.

DZIAŁ II. — PRZEPISY SZCZEGÓLOWE**Rozdział 1. Przesłpstwa i wykroczenia dewizowe.**

Art. 47. § 1. Kto bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom kupuje lub sprzedaje zagraniczne środki

płatnicze albo złoto lub platynę w postaci nie stanowiącej wyrobu użytkowego,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny do 500.000 złotych.

§ 2. Jeżeli wartość przedmiotu kupna lub sprzedaży nie przekracza 5.000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 4. Jeżeli wartość przedmiotu kupna lub sprzedaży nie przekracza 500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 48. § 1. Kto, będąc krajowcem dewizowym, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom zawiera z cudzoziemcem dewizowym umowę kupna albo sprzedaży rzeczy ruchomych lub nieruchomości albo umowę o odpłatne świadczenie usług, zobowiązującą strony albo jedną z nich do wykonania świadczeń w całości lub w części za granicą,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 lub grzywny do 500.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Tej samej karze podlega cudzoziemiec dewizowy, który bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom w czasie pobytu w Polsce zawiera z krajowcem dewizowym umowę określoną w § 1.

§ 3. Jeżeli wartość rzeczy lub usług stanowiących przedmiot umowy nie przekracza 5.000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 5. Karom przewidzianym w § 1, 3 i 4 podlega krajowiec dewizowy także wtedy, gdy w czasie pobytu za granicą, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, zawiera umowę kupna od cudzoziemca dewizowego rzeczy albo umowę o odpłatne świadczenie przez cudzoziemca dewizowego usług, zobowiązującą strony do wykonania świadczeń w całości w kraju.

Art. 49. § 1. Kto, będąc krajowcem dewizowym, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom zawiera w kraju z cudzoziemcem dewizowym przebywającym w Polsce umowę kupna rzeczy ruchomych lub nieruchomości posiadanych przez cudzoziemca dewizowego w Polsce albo umowę o odpłatne świadczenie przez cudzoziemca dewizowego usług, zobowiązującą strony do wykonania ich świadczeń w całości w kraju,

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega cudzoziemiec dewizowy, który bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom w czasie pobytu w Polsce zawiera z krajowcem dewizowym umowę sprzedaży lub umowę o świadczenie usług, określoną w § 1.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 10.000 złotych.

§ 4. Jeżeli wartość rzeczy lub usług stanowiących przedmiot umowy nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 50. § 1. Kto w stosunkach między krajowcem dewizowym a cudzoziemcem dewizowym, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, udziela pożyczki pieniężnej, pożyczkę przyjmuje lub za jej spłatę udziela poręki,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny do 200.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli pożyczka nie przekracza 5.000 złotych lub równowartości tej kwoty, sprawca

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

Art. 51. § 1. Kto, będąc krajowcem dewizowym, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom dokonuje w kraju wpłaty, wypłaty, przekazu lub przelewu pieniężnego na zlecenie cudzoziemca dewizowego albo chociażby bez zlecenia dokonuje tych czynności na rzecz cudzoziemca dewizowego,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny do 1.000.000 złotych.

§ 2. Jeżeli wpłata, wypłata, przekaz lub przelew nie przekracza 5.000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

Art. 52. § 1. Kto bez wymaganego zezwolenia wywozi za granicę pieniądze polskie lub inne krajowe środki płatnicze albo emitowane lub wystawione w kraju papiery wartościowe, świadectwa udziałowe i książeczki oszczędnościowe,

podlega karze grzywny do 300.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 3. Jeżeli wartość przedmiotu wywozu nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 53. § 1. Kto, będąc krajowcem dewizowym, wbrew warunkom zezwolenia na wywóz pieniędzy polskich wydatkuje lub chociażby nieumyślnie pozostawia je za granicą,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Jeżeli wydatkowana lub pozostawiona za granicą kwota nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 54. § 1. Kto bez wymaganego zezwolenia wywozi za granicę zagraniczne środki płatnicze albo złoto lub platynę w postaci nie stanowiącej wyrobu użytkowego,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny do 500.000 złotych.

§ 2. Jeżeli wartość przedmiotu wywozu nie przekracza 5.000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 4. Jeżeli wartość przedmiotu wywozu nie przekracza 500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 55. § 1. Kto bez wymaganego zezwolenia wywozi za granicę emitowane lub wystawione za granicą papiery wartościowe, świadectwa udziałowe, książeczki wkładkowe lub oszczędnościowe,

podlega karze grzywny do 300.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 3. Jeżeli wartość przedmiotu wywozu nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 56. § 1. Kto bez wymaganego zezwolenia przywozi z zagranicy pieniądze polskie,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto bez wymaganego zezwolenia przywozi pieniądze polskie lub inne wartości dewizowe w małym ruchu granicznym.

§ 3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie albo jeżeli przywożone pieniądze polskie lub inne wartości dewizowe nie przekraczają 500 złotych lub równowartości tej kwoty, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 57. Kto, przekraczając granicę Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, nie zgłasza lub na żądanie nie przedstawia granicznym organom kontroli dewizowej posiadanych wartości dewizowych,

podlega karze pieniężnej.

Art. 58. § 1. Kto wydatkuje otrzymane na cele podróży zagraniczne środki płatnicze z naruszeniem przepisów lub wbrew warunkom zezwolenia,

podlega karze grzywny od 3- do 10-krotnej niewłaściwie wydatkowanej kwoty zagranicznych środków płatniczych, przeliczonej na złote według kursu obowiązującego w dniu otrzymania zagranicznych środków płatniczych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pieniężnej.

§ 3. Kto wbrew obowiązkowi przewidzianemu w przepisach lub w warunkach zezwolenia nie rozlicza się z zagranicznych środków płatniczych przeznaczonych na cele podróży zagranicznej,

podlega karze pieniężnej.

Art. 59. § 1. Kto bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom nabywa lub zbywa dokumenty uprawniające do korzystania z usług przewozu osób lub rzeczy na trasach zagranicznych,

podlega karze pieniężnej.

§ 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zbywa takie dokumenty za granicą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

Art. 60. § 1. Kto bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom dokonuje czynności obrotu wartościami dewizowymi innych niż określone w art. 47—56, 58 § 1 i 2 lub w art. 59,

podlega karze pozbawienia wolności do roku lub grzywny do 100.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 3. Jeżeli wartość przedmiotu obrotu nie przekracza 2.500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 61. § 1. Kto wbrew obowiązkowi przewidzianemu w przepisach dewizowych nie odprzedaje bankowi posiadającemu uprawnienia dewizowe zagranicznych środków płatniczych,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pieniężnej.

Art. 62. § 1. Kto wbrew obowiązkowi przewidzianemu w przepisach dewizowych nie pobiera należności pieniężnej od zagranicy lub pobiera należność z pominięciem banku posiadającego uprawnienia dewizowe,

podlega karze grzywny do 100.000 złotych, a jeżeli należność nie przekracza 2.500 złotych — karze grzywny do 10.000 złotych.

§ 2. Tym samym karom podlega, kto bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom pobiera należność pieniężną od zagranicy w walucie polskiej albo na jej zaspokojenie przyjmuje rzeczy lub usługi.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,
podlega karze pieniężnej.

§ 4. Kto wbrew obowiązкови przewidzianemu w przepisach dewizowych pobiera należność pieniężną od zagranicy z nieuzasadnioną zwłoką,
podlega karze pieniężnej.

Art. 63. Kto, chociażby nieumyślnie, bez wymaganego zezwolenia dokonuje płatności wobec zagranicy przed terminem płatności lub z pominięciem banku posiadającego uprawnienia dewizowe,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

Art. 64. § 1. Kto wbrew obowiązкови przewidzianemu w przepisach dewizowych, chociażby nieumyślnie, nie zgłasza mienia posiadanego za granicą lub należności pieniężnych od zagranicy,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew obowiązкови przewidzianemu w przepisach dewizowych, chociażby nieumyślnie, nie zgłasza zobowiązań pieniężnych wobec zagranicy albo pozostającego w jego posiadaniu lub zarządzie mienia cudzoziemca dewizowego.

§ 3. Kto wbrew obowiązкови przewidzianemu w przepisach dewizowych nie zgłasza wygaśnięcia zgłoszonych praw majątkowych, należności lub zobowiązań określonych w § 1 i 2,

podlega karze pieniężnej.

Art. 65. § 1. Kto, będąc krajowcem dewizowym, chociażby nieumyślnie, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom dysponuje mieniem posiadanym za granicą, jeżeli czyn nie stanowi obrotu wartościami dewizowymi,
podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Jeżeli wartość mienia nie przekracza 2.500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 66. § 1. Kto, chociażby nieumyślnie, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom udziela pełnomocnictwa do odbioru lub przyjęcia za granicą wartości dewizowych lub innego mienia,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Jeżeli wartości dewizowe albo wartość innego mienia nie przekraczają 2.500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

§ 3. Organ orzekający może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 sprowadził do kraju wartości dewizowe lub inne mienie odebrane lub przyjęte za granicą.

Art. 67. § 1. Kto do obrotów lub rozrachunków stosuje kursy dewiz lub pieniędzy zagranicznych inne niż ustalone na podstawie obowiązujących przepisów dewizowych,
podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Jeżeli kwota obrotu lub rozrachunku, do którego zastosowano kurs inny niż obowiązujący, nie przekracza 2.500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 68. § 1. Kto wyludza zezwolenie dewizowe przez podstępne wprowadzenie w błąd organu uprawnionego do udzielania takich zezwoleń albo kto używa uzyskanego w ten sposób dokumentu stwierdzającego zezwolenie,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny do 25.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Czynność dokonaną na podstawie zezwolenia dewizowego, o którym sprawca wie, że zostało uzyskane w sposób określony w § 1, uważa się za czynność dokonaną bez zezwolenia.

Art. 69. § 1. W wypadkach określonych w art. 47—52, 54—56, 59—61 lub 62 § 2 i 3 orzeka się przepadek wartości dewizowych oraz można orzec przepadek innych rzeczy wymienionych w art. 16 § 1. Od orzeczenia przypadku wartości dewizowych można odstąpić, jeżeli czyn został popełniony nieumyślnie albo gdy jest wykroczeniem.

§ 2. W razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 54 § 1 można ponadto orzec przepadek rzeczy wymienionych w art. 16 § 2 i 3.

Art. 70. § 1. W razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 47 § 1, art. 48 § 1, art. 51 § 1 lub w art. 54 § 1 w warunkach wymienionych w art. 24 sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 i grzywny do 1.000.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega sprawca przestępstwa określonego w art. 47 § 1, art. 48 § 1, art. 51 § 1 lub w art. 54 § 1, jeżeli popełnia czyn działając w grupie przestępczej lub uczynił sobie z popełnienia przestępstwa skarbowego stałe źródło dochodu albo wartość przedmiotu przestępstwa przekracza 100.000 złotych.

§ 3. W wypadkach określonych w § 1 lub 2:

- 1) można orzec konfiskatę całości lub części mienia sprawcy,
- 2) orzeka się przepadek wartości dewizowych oraz można orzec przepadek innych rzeczy wymienionych w art. 16 § 1,
- 3) w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 54 § 1 można ponadto orzec przepadek rzeczy wymienionych w art. 16 § 2 i 3.

Art. 71. Wykroczenia określone w art. 47 § 4, art. 53 § 2, art. 58 § 2 i 3, art. 59 § 1, art. 60 § 3, art. 65 § 2 i w art. 66 § 2 są karalne również w razie popełnienia ich za granicą.

Art. 72. Usiłowanie wykroczenia określonego w art. 47 § 4, art. 49 § 4, art. 52 § 3, art. 54 § 4, art. 55 § 3, art. 56 § 3 i w art. 60 § 3 jest karalne.

Art. 73. Użyte w niniejszym rozdziale określenia „zagraniczne środki płatnicze”, „krajowe środki płatnicze”, „wartości dewizowe”, „obrot wartościami dewizowymi”, „wywóz”, „przywóz”, „cudzoziemiec dewizowy”, „krajowiec dewizowy” i „zezwolenie” — oznaczają pojęcia zawarte w ustawie dewizowej z dnia 28 marca 1952 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 133) lub w przepisach wydanych na jej podstawie.

Rozdział 2. Przestępstwa i wykroczenia w zakresie cel i obrotu towarowego z zagranicą.

Art. 74. § 1. Kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie cła przez uchylenie się od powinności celnej albo przez wprowadzenie organu celnego w błąd, w szczególności przez zatajenie rzeczywistego stanu rzeczy lub podanie danych niezgodnych z rzeczywistością w zgłoszeniu celnym albo innym oświadczeniu lub dokumencie mającym służyć za podstawę odprawy celnej lub mogącym mieć znaczenie dla kontroli celnej,

podlega karze grzywny w wysokości do 4-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie.

§ 2. Jeżeli przedmiotem przestępstwa jest towar, którego rodzaj i ilość wskazują na przeznaczenie do obrotu handlowego, a wartość towaru przekracza 50.000 złotych, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny w wysokości do 6-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie albo obu tym karom łącznie.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny w wysokości do 2-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie.

§ 4. Jeżeli cło narażone na uszczuplenie nie przekracza 1.500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 75. § 1. Kto uchyla się od powinności celnej albo wprowadza organ celny w błąd, w szczególności zataja rzeczywisty stan rzeczy lub podaje dane niezgodne z rzeczywistością w zgłoszeniu celnym albo w innym oświadczeniu lub dokumencie mającym służyć za podstawę odprawy celnej lub mogącym mieć znaczenie dla kontroli celnej, jeżeli przez to następuje lub nastąpić może naruszenie ograniczeń przywozu, wywozu lub przewozu,

podlega karze grzywny w wysokości do 2-krotnej wartości towaru.

§ 2. Jeżeli przedmiotem przestępstwa jest towar, którego rodzaj i ilość wskazują na przeznaczenie do obrotu handlowego, a wartość towaru przekracza 50.000 złotych, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny w wysokości do 3-krotnej wartości towaru albo obu tym karom łącznie.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w 1 lub 2 działa nieумыślnie,

podlega karze grzywny do wysokości wartości towaru.

§ 4. Jeżeli wartość towaru nie przekracza 2.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 76. § 1. Kto nabywa, przechowuje lub przewozi towar stanowiący przedmiot czynu zabronionego, określonego w art. 74 lub 75, lub pomaga do jego zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej towar ten przyjmuje lub pomaga do jego ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości do 4-krotnej kwoty należnego cła, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu — karze grzywny w wysokości do 2-krotnej wartości towaru.

§ 2. Jeżeli przedmiotem przestępstwa jest towar, którego rodzaj i ilość wskazują na przeznaczenie do obrotu handlowego, a wartość towaru przekracza 50.000 złotych, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny w wysokości do 6-krotnej kwoty należnego cła albo obu tym karom łącznie, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu — karze pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny w wysokości do 3-krotnej wartości towaru albo obu tym karom łącznie.

§ 3. Jeżeli należne cło nie przekracza 1.500 złotych albo wartość towaru, co do którego istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu, nie przekracza 2.000 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 77. § 1. Kto nabywa, przechowuje lub przewozi towar, o którym na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że stanowi przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 74 lub 75, lub pomaga do jego zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej towar ten przyjmuje lub pomaga do jego ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości do kwoty należnego cła, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu — karze grzywny w wysokości do połowy wartości towaru.

§ 2. Jeżeli przedmiotem przestępstwa jest towar, którego rodzaj i ilość wskazują na przeznaczenie do obrotu handlowego, a wartość towaru przekracza 50.000 złotych, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności do roku lub grzywny w wysokości do 4-krotnej kwoty należnego cła albo obu tym karom łącznie, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu — karze pozbawie-

nia wolności do roku lub karze grzywny w wysokości do 2-krotnej wartości towaru albo obu tym karom łącznie.

§ 3. Jeżeli należne cło nie przekracza 1.500 złotych albo wartość towaru, co do którego istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu, nie przekracza 2.000 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 78. § 1. Kto w użyciu towaru, chociażby nieумыślnie, zmienia cel, przeznaczenie lub nie zachowuje innego warunku, pod jakim towar zwolniono w całości lub w części od cła albo odprawiono według niższej stawki celnej,

podlega karze grzywny w wysokości do 4-krotnej kwoty nie pobranego cła.

§ 2. Jeżeli nie pobrane cło nie przekracza 1.500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 79. § 1. Kto w użyciu towaru, chociażby nieумыślnie zmienia cel, przeznaczenie lub nie zachowuje innego warunku, pod jakim towar zwolniono od ograniczeń przywozu lub wywozu,

podlega karze grzywny w wysokości do 2-krotnej wartości towaru.

§ 2. Jeżeli wartość towaru nie przekracza 2.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 80. Kto świadomie utrudnia kontrolę celną lub умыślnie wprowadza organ celny w błąd w związku z przeprowadzaniem kontroli lub odprawy celnej, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 74—79,

podlega karze pieniężnej.

Art. 81. Kto narusza przepisy w zakresie cel i obrotu towarowego z zagranicą, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 74—80,

podlega karze pieniężnej.

Art. 82. § 1. W wypadkach określonych w art. 74 § 1 i 2, art. 75 § 1 i 2, art. 76 § 1 i 2 i w art. 77 § 1 i 2 orzeka się przepadek rzeczy wymienionych w art. 16 § 1 oraz można orzec przepadek rzeczy wymienionych w art. 16 § 2 i 3.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w wypadkach określonych w art. 78 § 1 i art. 79 § 1, jeżeli czyn został popełniony умыślnie.

§ 3. W wypadkach określonych w art. 74 § 4, art. 75 § 4, w art. 76 § 3 i w art. 77 § 3 można orzec przepadek rzeczy wymienionych w art. 16 § 1 i 2, jeżeli czyn został popełniony умыślnie.

Art. 83. § 1. W razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 74 § 2, art. 75 § 2 lub w art. 76 § 2 w warunkach wymienionych w art. 24, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 i grzywny przewidzianej za dane przestępstwo.

§ 2. Tej samej karze podlega sprawca przestępstwa określonego w art. 74 § 2, art. 75 § 2 lub w art. 76 § 2, jeżeli popełnia czyn działając w grupie przestępczej lub uczynił sobie z popełnienia przestępstwa skarbowego stałe źródło dochodu, lub wartość przedmiotu przestępstwa przekracza 100.000 złotych albo sprawca powoduje uszczuplenie należności państwowej w wysokości przekraczającej 100.000 złotych.

§ 3. W wypadkach określonych w § 1 lub 2:

- 1) można orzec konfiskatę całości lub części mienia sprawcy,
- 2) orzeka się przepadek rzeczy wymienionych w art. 16 § 1 oraz można orzec przepadek rzeczy wymienionych w art. 16 § 2 i 3.

Art. 84. Wykroczenia określone w niniejszym rozdziale są karalne również w razie popełnienia ich za granicą w czasie kontroli celnej przeprowadzanej tam przez polskie organy celne na podstawie umów międzynarodowych.

Art. 85. Usiłowanie wykroczeń określonych w art. 74 § 4, art. 75 § 4, art. 76 § 3, art. 77 § 3, art. 78 § 2 i w art. 79 § 2 jest karalne.

Rozdział 3. Przepięstwa i wykroczenia podatkowe.

Art. 86. § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie zgłasza właściwemu organowi finansowemu przedmiotu opodatkowania i przez to nie bierze udziału w postępowaniu podatkowym, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 lub grzywny do 1.000.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 50.000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 200.000 złotych.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 100.000 złotych.

§ 4. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 87. § 1. Kto zataja prowadzenie na własny rachunek działalności podlegającej opodatkowaniu, posługując się nazwiskiem, firmą lub nazwą podstawionej osoby albo instytucji,

podlega karze grzywny do 500.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza do posługiwania się jego nazwiskiem lub firmą albo pełniąc funkcję w instytucji dopuszcza do posługiwania się nazwą tej instytucji przez osobę, która zataja prowadzenie na własny rachunek działalności podlegającej opodatkowaniu.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest uszczuplenie podatku przekraczające 50.000 złotych lub uniemożliwienie ściągnięcia takiej należności, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 lub grzywny do 1.000.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

Art. 88. § 1. Kto, chociażby nieumyślnie, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku w postępowaniu podatkowym lub wobec płatnika dokonującego obliczenia i poboru podatku przez niezgłoszenie danych mogących mieć wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego lub jego wysokości albo przez podanie takich danych niezgodnie z rzeczywistością,

podlega karze grzywny do 500.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w związku z nierzetelnym prowadzeniem ksiąg rachunkowych, handlowych lub podatkowych,

podlega karze grzywny do 1.000.000 złotych.

§ 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 89. § 1. Kto, chociażby nieumyślnie, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku przez nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych, handlowych lub podatkowych, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 88,

podlega karze grzywny do 200.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, sprawując nadzór nad prowadzeniem tych ksiąg, dopuszcza, chociażby nieumyślnie, do ich nierzetelnego prowadzenia.

§ 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 90. § 1. Kto, będąc płatnikiem obowiązany do obliczenia i pobrania podatku należnego w związku z dokonywaniem przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej lub osoby fizyczne dostaw, robót lub usług na rzecz instytucji państwowej lub społecznej, zaniecha pobrania tego podatku albo pobiera go w kwocie niższej od należnej,

podlega karze pozbawienia wolności do roku lub grzywny do 200.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli uszczuplona kwota podatku nie przekracza 50.000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 100.000 złotych.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 4. Jeżeli uszczuplona kwota podatku nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 91. § 1. Kto będąc płatnikiem lub inkasentem obowiązany do obliczenia i pobrania podatku innego niż określony w art. 90 § 1, zaniecha pobrania tego podatku albo pobiera go w kwocie niższej od należnej,

podlega karze grzywny do 100.000 złotych.

§ 2. Jeżeli uszczuplona kwota podatku nie przekracza 50.000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 15.000 złotych.

§ 4. Jeżeli uszczuplona kwota podatku nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 92. § 1. Kto, będąc płatnikiem lub inkasentem, nie wpłaca na rachunek organu finansowego kwoty pobranej od podatnika z tytułu podatku,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 i grzywny do 500.000 złotych.

§ 2. Jeżeli nie wpłacona kwota podatku nie przekracza 50.000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 200.000 złotych.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 4. Jeżeli nie wpłacona kwota podatku nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 93. § 1. Kto przez naruszenie przepisów podatkowych naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 86—92,

podlega karze grzywny do 100.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 94. § 1. Kto wbrew przepisom o postępowaniu podatkowym, chociażby nieumyślnie, podaje niezgodne z rzeczywistością dane w pierwopisach stanowiących podstawę do obliczenia ilości poszczególnych składników inwentarza lub w pierwopisach remanentu towarów, surowców i półfabrykatów,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew przepisom o postępowaniu podatkowym, chociażby nieumyślnie, nie sporządza pierwopisów określonych w § 1.

Art. 95. § 1. Kto wbrew przepisom o postępowaniu podatkowym nie prowadzi ksiąg rachunkowych, handlowych lub podatkowych,

podlega karze grzywny do 100.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

Art. 96. Kto odmawia uprawnionemu organowi okazania ksiąg rachunkowych, handlowych lub podatkowych albo księgi takie niszczy,

podlega karze grzywny do 100.000 złotych.

Art. 97. § 1. Kto wbrew przepisom o podatkach lub o postępowaniu podatkowym nie wystawia rachunku za wykonane świadczenie, odmawia wydania takiego rachunku odbiorcy albo nie przechowuje kopii wystawionych rachunków, podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wydaje rachunek za świadczenie rzeczy lub usług zawierający dane niezgodne z rzeczywistością albo takiego rachunku używa.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze pieniężnej.

Art. 98. § 1. Kto wbrew przepisom o podatkach lub o postępowaniu podatkowym nie udokumentowuje w księgach rachunkowych, handlowych lub podatkowych zapisu dotyczącego produkcji, przerobu, zużycia, przechowywania lub zakupu (skupu) rzeczy albo świadczenia usług lub nie prowadzi ewidencji rachunków (dowodów wewnętrznych) na zakupiony towar,

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pieniężnej.

Art. 99. Kto będąc obowiązany do prowadzenia księgi rachunkowej, handlowej lub podatkowej prowadzi księgę tę wadliwie, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 88, 89, 93—98,

podlega karze pieniężnej.

Art. 100. § 1. Kto mimo obowiązku, chociażby nieumyślnie, nie nadsyła organowi finansowemu informacji podatkowej lub nadsyła informację, zawierającą dane niezgodne z rzeczywistością,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto pomimo obowiązku nie nadsyła właściwemu organowi wykazu nieruchomości lub w wykazie takim podaje dane niezgodne z rzeczywistością.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 2 działa nieumyślnie,

podlega karze pieniężnej.

Art. 101. Kto utrudnia uprawnionemu organowi finansowemu przeprowadzenie oględzin, kontroli lub lustracji,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

Art. 102. § 1. Kto jako podatnik, płatnik, inkasent lub osoba obowiązana do udzielenia wyjaśnień organowi finansowemu narusza przepisy o podatkach lub o postępowaniu podatkowym, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 86—101,

podlega karze pieniężnej.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w postępowaniu podatkowym, będąc obowiązany do osobistego stawienia się w organie finansowym jako świadek lub biegły pomimo prawidłowego wezwania nie stawiał się bez uzasadnionej przyczyny albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznania lub wydania opinii.

Art. 103. § 1. Przepisy niniejszego rozdziału dotyczące podatków stosuje się odpowiednio do zaliczek na podatek

i przedpłat na poczet zaliczek oraz do ryczałtów i należności za karty podatkowe, jak również do składek na cele emerytalne.

§ 2. Przez księgi rachunkowe, handlowe lub podatkowe należy rozumieć również urządzenia księgowe, przewidziane przepisami podatkowymi, w szczególności księgi inwentarza i kontrolę ilościową.

Art. 104. Przepisy niniejszego rozdziału, z wyjątkiem art. 87, 90, 91, 92, 97 i 100, nie dotyczą odpowiedzialności za przestępstwa i wykroczenia podatkowe, gdy sprawca dopuszcza się takiego czynu w związku z pełnieniem funkcji w instytucji państwowej lub społecznej.

Rozdział 4. Przestępstwa i wykroczenia w jednostkach gospodarki społecznej w zakresie podatków i rozliczeń z budżetem Państwa.

Art. 105. § 1. Kto, pełniąc funkcje w instytucji państwowej lub społecznej, przez naruszenie przepisów o podatkach, postępowaniu podatkowym, rozliczeniach z budżetem Państwa lub przepisów o rachunkowości jednostek gospodarki społecznej, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie należności z tytułu podatków, wpłat z zysku, różnic budżetowych, oprocentowania środków trwałych, dopłat do cen, rozliczeń z otrzymanych dotacji lub innych należności, do których mają zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych,

podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny do 10.000 złotych.

§ 3. Jeżeli kwota narażona na uszczuplenie nie przekracza 1.000 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 106. Kto, pełniąc funkcję w instytucji państwowej lub społecznej, zgłasza właściwemu organowi niezgodne z rzeczywistością dane dla ustalenia cen fabrycznych lub stawek podatkowych albo zataja dane mogące mieć wpływ na ustalenie tych cen lub stawek, narażając przez to Skarb Państwa na uszczuplenie podatku albo powodując przyznanie nienależnych lub nadmiernych dopłat (dotacji) z budżetu Państwa,

podlega karze grzywny do 100.000 złotych.

Art. 107. § 1. Kto, pełniąc funkcję w instytucji państwowej lub społecznej, narusza przepisy o podatkach, o postępowaniu podatkowym lub o rozliczeniach z budżetem Państwa, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 105 lub 106,

podlega karze pieniężnej.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, będąc obowiązany do osobistego stawienia się w organie finansowym jako strona, świadek lub biegły w związku z postępowaniem podatkowym lub postępowaniem dotyczącym jednostek gospodarki społecznej, pomimo prawidłowego wezwania nie stawiał się bez uzasadnionej przyczyny albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznania lub wydania opinii.

Art. 108. § 1. Przez postępowanie podatkowe rozumieć należy również rejestrację finansową, obliczanie i zgłaszanie należnego podatku i należności określonych w art. 105 oraz postępowanie mające na celu ustalenie wysokości stawek lub sposobu opodatkowania.

§ 2. Przepisy niniejszego rozdziału dotyczące podatków stosuje się odpowiednio do zaliczek na podatek, do ryczałtów podatkowych, jak również do składek na cele emerytalne.

Rozdział 5. Przepięstwa i wykroczenia w zakresie opłaty skarbowej i opłat terenowych.

Art. 109. § 1. Kto uchyła się od uiszczenia naleźnej opłaty skarbowej od pisma stwierdzającego czynność cywilno-prawną,

podlega karze grzywny w wysokości do 5-krotnej kwoty uszczuplonej opłaty.

§ 2. Jeźeli sprawca działa nieumyślne, podlega karze grzywny w wysokości do 2-krotnej kwoty uszczuplonej opłaty.

§ 3. Jeźeli kwota uszczuplonej opłaty skarbowej nie przekracza 1.000 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 110. § 1. Kto uszczupla opłatę skarbową przez użycie skasowanego znaczka skarbowego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny do 100.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto skasowany znaczek skarbowy puszcza w obieg albo w tym celu nabywa lub przechowuje.

§ 3. Jeźeli skasowane znaczki skarbowe opiewały na kwotę nie przekraczającą 2.500 złotych, sprawca podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 4. Jeźeli skasowane znaczki skarbowe opiewały na kwotę nie przekraczającą 500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

§ 5. Przedmiot przestępstw lub wykroczeń określonych w § 1—4 podlega przypadkowi.

Art. 111. Karom przewidzianym w art. 91 lub 92 podlega płatnik lub inkasent, który dopuszcza się czynu określonego w tych przepisach w zakresie opłaty skarbowej lub terenowej.

Art. 112. § 1. Kto wbrew przepisom o opłacie skarbowej lub terenowej nie prowadzi rejestru opłaty skarbowej albo przewidzianych przepisami innych urzędzeń księgowych mających na celu ewidencję należnych lub pobranych opłat, podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

§ 2. Jeźeli sprawca działa nieumyślne, podlega karze pieniężnej.

Art. 113. Kto odmawia uprawnionemu organowi okazania rejestru lub innych urzędzeń księgowych określonych w art. 112 § 1 albo rejestr taki lub urządzenie księgowe niszczy, podlega karze grzywny do 50.000 złotych.

Art. 114. Kto utrudnia uprawnionemu organowi przeprowadzenie oględzin, kontroli lub lustracji w związku z ustaleniem zobowiązania z tytułu opłaty skarbowej lub terenowej,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

Art. 115. § 1. Kto jako osoba obowiązana do uiszczenia opłaty skarbowej lub terenowej albo jako płatnik lub inkasent narusza przepisy o opłacie skarbowej lub terenowej, jeźeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 109—114,

podlega karze pieniężnej.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, będąc obowiązany do osobistego stawienia się w organie finansowym jako strona, świadek lub biegły w związku z postępowaniem w zakresie opłaty skarbowej lub terenowej, pomimo prawidłowego wezwania nie stawił się bez uzasadnionej przyczyny albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznania lub wydania opinii.

Art. 116. Opłatami terenowymi w rozumieniu niniejszego rozdziału są pobierane na rzecz budżetu terenowego opłaty, do których mają zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

Rozdział 6. Przepięstwa i wykroczenia w zakresie loterii.

Art. 117. § 1. Kto urządza lub prowadzi loterię, nie będąc do tego uprawniony, podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny do 200.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeźeli sprawca działa nieumyślne, podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 3. W wypadku określonym w § 1 podlegają przypadkowi stanowiące przedmiot przestępstwa skarbowego dokumenty i urządzenia loteryjne oraz wygrane, które na podstawie tych dokumentów przypadają uczestnikom gry, a także pieniądze uzyskane ze sprzedaży losów loterii.

Art. 118. § 1. Kto urządza lub prowadzi bez wymaganego zezwolenia loterię fantową przeznaczoną na cel społeczny,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Jeźeli sprawca działa nieumyślne, podlega karze pieniężnej.

Art. 119. § 1. Kto, chociażby nieumyślne, prowadzi loterię niezgodnie z warunkami gry zatwierdzonymi przez właściwe organy,

podlega karze grzywny do 25.000 złotych.

§ 2. Jeźeli czyn dotyczy loterii fantowej przeznaczonej na cel społeczny, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 120. Kto, nie będąc do tego uprawniony, trudni się sprzedażą losów loterii pieniężnej albo przyjmowaniem zakładów lub stawek w takiej loterii,

podlega karze ograniczenia wolności lub grzywny do 25.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

Art. 121. Kto narusza przepisy o loterii, jeźeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 117—120,

podlega karze pieniężnej.

CZĘŚĆ II.

Postępowanie karne skarbowe.

DZIAŁ I. — PRZEPISY OGÓLNE O WŁAŚCIWOŚCI SĄDÓW I FINANSOWYCH ORGANÓW ORZEKAJĄCYCH

Art. 122. W sprawach o przestępstwa skarbowe zagrożone zasadniczą karą pozbawienia wolności lub karą ograniczenia wolności orzekają sądy powszechne, a w stosunku do osób wymienionych w art. 564 § 1 Kodeksu postępowania karnego — sądy wojskowe.

Art. 123. § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe zagrożone wyłącznie zasadniczą karą grzywny oraz w sprawach o wykroczenia skarbowe orzekają finansowe organy orzekające.

§ 2. Sprawy o przestępstwa skarbowe określone w § 1 należą jednak do właściwości sądów:

- 1) jeźeli zachodzi wątpliwość co do poczytalności oskarżonego albo jeźeli zachodzi potrzeba zastosowania środków zabezpieczających określonych w art. 99—103 Kodeksu karnego,
- 2) jeźeli czyn wyczerpuje jednocześnie znamiona przestępstwa określonego w przepisach innej ustawy karnej, a prokurator przejął do swego prowadzenia również sprawę o przestępstwo skarbowe,
- 3) jeźeli finansowy organ orzekający drugiej instancji przekaże sprawę ze względu na jej szczególne okoliczności do postępowania sądowego.

Art. 124. § 1. Sąd właściwy na podstawie art. 122 i 123 § 2 dla sprawców przestępstw skarbowych jest również właściwy dla pomocników, podlegaczy oraz innych osób, których przestępstwo skarbowe pozostaje w ścisłym związku z przestępstwem sprawcy, jeżeli postępowanie przeciwko nim toczy się jednocześnie.

§ 2. Jeżeli zachodzą okoliczności utrudniające łączne rozpoznanie spraw, o których mowa w § 1, można wyłączyć i odrębnie rozpoznać sprawę poszczególnych osób lub o poszczególne czyny; sprawa wyłączona podlega rozpoznaniu przez organ właściwy według zasad ogólnych.

Art. 125. § 1. Sąd nie przestaje być właściwy, chociażby w toku postępowania sądowego ustały przyczyny uzasadniające tę właściwość.

§ 2. Orzeczenie wydane przez sąd w sprawie należącej do właściwości finansowego organu orzekającego nie może być z tego powodu uchylone.

DZIAŁ II. — POSTĘPOWANIE PRZED ORGANAMI FINANSOWYMI

Rozdział 1. Przepisy wstępne.

Art. 126. § 1. W postępowaniu przed organami finansowymi w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio art. 2 § 1, art. 3, 7 § 2, art. 8—10, 11 pkt 1—3 i 5—7, art. 12, 13, 15 i 512—517 Kodeksu postępowania karnego. Przez wyrazy „sąd” lub „prokurator” należy rozumieć również organ finansowy, przed którym toczy się sprawa.

§ 2. W sprawach o przestępstwa skarbowe stosuje się art. 14 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 127. Postępowanie wszczyna się z urzędu.

Art. 128. Finansowe organy orzekają na podstawie swego przekonania wysnutego z przeprowadzonych dowodów i opartego na ich swobodnej ocenie, z uwzględnieniem wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego. Prawomocne rozstrzygnięcia sądu kształtujące prawo albo stosunek prawny są jednak wiążące.

Rozdział 2. Właściwość finansowych organów orzekających.

Art. 129. Finansowymi organami orzekającymi w pierwszej instancji są:

- 1) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe określone w art. 52, 54 § 2—4, art. 55—57, 74 § 1, 3 i 4, art. 75 § 1, 3 i 4, art. 76 § 1 i 3, art. 77 § 1 i 3 oraz w art. 78—81 — urzędy celne wyznaczone przez Ministra Handlu Zagranicznego w drodze rozporządzenia, które określi również ich właściwość miejscową,
- 2) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe określone w art. 47 § 2—4, art. 48 § 3 i 4, art. 49, 50 § 2 i 3, art. 51 § 2 i 3, art. 53, 58, 59, 60 § 2 i 3 oraz w art. 61—67 — organy administracji finansowej prezydentów wojewódzkich (miast wyłączonych z województw) rad narodowych,
- 3) w sprawach o pozostałe przestępstwa skarbowe podlegające orzecznictwu finansowych organów orzekających oraz w sprawach o pozostałe wykroczenia skarbowe — organy administracji finansowej prezydentów powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie, dzielnicowych) rad narodowych.

Art. 130. Finansowymi organami orzekającymi w drugiej instancji są:

- 1) w sprawach określonych w art. 129 pkt 1 — Główny Urząd Cel,

- 2) w sprawach określonych w art. 129 pkt 2 — Ministerstwo Finansów,

- 3) w sprawach określonych w art. 129 pkt 3 — organy administracji finansowej prezydentów wojewódzkich (miast wyłączonych z województw) rad narodowych.

Art. 131. § 1. Minister Handlu Zagranicznego może ustalić w drodze rozporządzenia właściwość organów administracji celnej w sprawach określonego rodzaju w sposób odmienny od wskazanego w art. 129 pkt 1 oraz w art. 130 pkt 1.

§ 2. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia przekazać orzecznictwo w sprawach określonych w art. 129 pkt 2 w pierwszej instancji organom administracji finansowej prezydentów powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie, dzielnicowych) rad narodowych, a w drugiej instancji — organom administracji finansowej prezydentów wojewódzkich (miast wyłączonych z województw) rad narodowych.

§ 3. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia ustalić, że w niektórych sprawach wymienionych w art. 129 pkt 3 finansowym organem orzekającym w pierwszej instancji będzie organ administracji finansowej prezydium wojewódzkiej (miasta wyłączonego z województwa) rady narodowej, a organem orzekającym w drugiej instancji — Ministerstwo Finansów.

Art. 132. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach niniejszej ustawy, właściwość finansowego organu orzekającego ustala się według przepisu przewidującego karę najsurowszą.

Art. 133. § 1. W zakresie właściwości miejscowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 21, 22 § 1 i 2, art. 23 § 1 i art. 24 Kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej na podstawie przepisów określonych w § 1 albo jeżeli ważne względy za tym przemawiają, Minister Finansów, a w sprawach należących do właściwości organów administracji celnej — Minister Handlu Zagranicznego, wyznacza finansowy organ orzekający, który ma sprawę rozpoznać. Powyższe uprawnienia minister może przekazać finansowym organom orzekającym drugiej instancji.

Art. 134. Finansowy organ orzekający bada z urzędu swą właściwość, a w razie stwierdzenia swej niewłaściwości przekazuje sprawę właściwemu organowi. Jednakże przekazanie z powodu braku właściwości miejscowej nie może nastąpić po wydaniu rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w pierwszej instancji.

Rozdział 3. Wyłączenie pracownika.

Art. 135. § 1. Pracownik finansowego organu orzekającego lub organu dochodzenia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy tego pracownika bezpośrednio,
- 2) jest małżonkiem strony albo jej obrońcy, pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego,
- 3) jest krewnym lub powinowatym w linii prostej, a w linii bocznej aż do stopnia pomiędzy dziećmi rodzeństwa osób wymienionych w pkt 2, albo jest związany z jedną z tych osób węzłem przysposobienia, opieki lub kurateli,
- 4) w tej samej sprawie był przesłuchany w charakterze świadka lub składał opinię jako biegły,
- 5) brał udział w sprawie jako obrońca, pełnomocnik lub przedstawiciel ustawowy strony,
- 6) uczestniczył w niższej instancji w wydaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia lub zarządzenia.

§ 2. Powody wyłączenia trwają mimo ustania uzasadniającego je małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 136. Niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 135 bezpośredni przełożony wyłącza pracownika na jego żądanie, na wniosek strony lub z urzędu, jeżeli pomiędzy pracownikiem a stroną zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności.

Rozdział 4. Strony, obrońcy i pełnomocnicy.

Art. 137. § 1. W postępowaniu przed organami finansowymi stroną jest oskarżony, a w sprawach o wykroczenia skarbowe — obwiniony. Stroną jest również osoba odpowiedzialna posiłkowo i interwenient.

§ 2. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące oskarżonego stosuje się odpowiednio do obwinionego.

Art. 138. § 1. Za oskarżonego uważa się osobę, co do której sporządzono protokół karny lub wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów, a w wypadku określonym w art. 181 — osobę przesłuchaną co do treści zarzutów.

§ 2. Do oskarżonego i jego obrońcy stosuje się art. 63—68, 70 § 1, art. 72, 73, 76 i 77 Kodeksu postępowania karnego i odpowiednio art. 62 i 75 tego kodeksu. W postępowaniu przygotowawczym dotyczącym przestępstwa skarbowego należącego do właściwości sądów stosuje się ponadto art. 69 i 74 § 1 Kodeksu postępowania karnego.

§ 3. Jeżeli w sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości organów finansowych lub w sprawie o wykroczenie skarbowe zachodzi konieczność wyznaczenia obrońcy z urzędu z przyczyn wskazanych w art. 70 § 1 Kodeksu postępowania karnego, finansowy organ orzekający pierwszej instancji zwraca się w tej sprawie do zespołu adwokackiego, którego kierownik deleguje obrońcę.

Art. 139. § 1. Odpowiedzialnym posiłkowo jest osoba fizyczna, prawna, zrzeszenie lub organizacja, którą organ prowadzący postępowanie przygotowawcze lub organ orzekający wezwał do udziału w postępowaniu w charakterze osoby odpowiedzialnej posiłkowo. Wezwanie następuje w formie pisemnej z przytoczeniem okoliczności uzasadniających odpowiedzialność posiłkową.

§ 2. Za odpowiedzialnego posiłkowo, który nie jest osobą fizyczną, czynności procesowych dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu.

§ 3. Do odpowiedzialnego posiłkowo stosuje się odpowiednio art. 62 i 66 Kodeksu postępowania karnego.

§ 4. Odpowiedzialny posiłkowo nie może być przesłuchany w charakterze świadka. Odpowiedzialny posiłkowo ma prawo składać wyjaśnienia, a obowiązany jest to uczynić na wezwanie organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze lub organu orzekającego; artykuły 165—167 Kodeksu postępowania karnego oraz art. 154 niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.

§ 5. Odpowiedzialny posiłkowo może ustanowić pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być osoba określona w art. 87 § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 140. § 1. Interwenientem jest osoba, która nie będąc oskarżonym zgłosiła w postępowaniu przygotowawczym lub w postępowaniu przed organem orzekającym roszczenie do przedmiotów podlegających przepadkowi.

§ 2. W sprawach należących do właściwości organów finansowych interwencja może być zgłoszona najpóźniej do chwili wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w pierwszej instancji. Jeżeli rozstrzygnięcie to zostało przez oskarżonego lub odpowiedzialnego posiłkowo zaskarżone, interwencja może być zgłoszona do chwili wydania orzeczenia w drugiej instancji.

§ 3. W sprawach należących do właściwości sądu interwencja może być zgłoszona najpóźniej do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego w pierwszej instancji.

§ 4. Interwencję zgłasza się na piśmie lub ustnie do protokołu.

Art. 141. § 1. Interwenientowi przysługują prawa strony w granicach interwencji.

§ 2. Za interwenienta, który nie jest osobą fizyczną, czynności procesowych dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu.

§ 3. Interwenient może ustanowić pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być osoba określona w art. 87 § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

§ 4. Interwenient może być przesłuchany w charakterze świadka.

Art. 142. Jeżeli z danych zebranych w toku postępowania wynika, że zachodzą warunki do zgłoszenia interwencji, należy o tym niezwłocznie zawiadomić osobę zainteresowaną, chyba że jej adres jest nieznan.

Rozdział 5. Czynności procesowe.

Art. 143. § 1. Rozstrzygnięcia wydaje się w postaci orzeczeń lub postanowień. Jeżeli ustawa nie wymaga wydania orzeczenia — wydaje się postanowienie.

§ 2. W kwestiach nie wymagających wydania orzeczenia lub postanowienia finansowy organ orzekający lub organ dochodzenia wydaje zarządzenia.

Art. 144. § 1. Każde rozstrzygnięcie powinno zawierać nazwę organu, wymienienie osoby, której dotyczy, powołanie podstawy prawnej, osnowę i datę rozstrzygnięcia, pouczenie, czy i w jakim trybie rozstrzygnięcie może być zaskarżone oraz podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego podpisującego.

§ 2. Postanowienia, co do których ustawa dopuszcza możliwość zaskarżenia, oraz orzeczenia powinny ponadto zawierać uzasadnienie.

Art. 145. W zakresie sprostowania oczywistych omyłek w rozstrzygnięciu lub zarządzeniu stosuje się odpowiednio art. 93 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 146. Odwołania, zażalenia i inne pisma procesowe stron powinny odpowiadać wymaganiom określonym w art. 104 Kodeksu postępowania karnego. Artykuły 103, 105 i 106 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 147. § 1. Do terminów dokonywania czynności procesowych oraz przywracania terminów stosuje się art. 107—112 Kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Pismo wniesione przed upływem terminu omyłkowo do niewłaściwego finansowego organu orzekającego lub organu dochodzenia uważa się za wniesione z zachowaniem terminu.

§ 3. W wypadkach określonych w art. 111 § 1 Kodeksu postępowania karnego o przywróceniu terminu rozstrzyga organ, przed którym należało dokonać czynności.

Art. 148. Do doręczeń stosuje się odpowiednio art. 113—119, 121—124, 125 § 1, art. 126 i 128 Kodeksu postępowania karnego. Ponadto stosuje się odpowiednio art. 125 § 3 Kodeksu postępowania karnego oraz przepisy wydane na podstawie art. 127 tego kodeksu.

Art. 149. § 1. Do protokołów stosuje się art. 129 § 1 pkt 1—7 i § 2, art. 131, 133 § 1, art. 134, 136 i 137 Kodeksu postępowania karnego; przepisy wydane na podstawie art. 133 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 2. Protokół może spisać przeprowadzający czynność protokolowaną albo osoba przez niego przybrana. Artykuł 130 § 3 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

§ 3. Protokolant i stenograf ulegają wyłączeniu z powodów określonych w art. 135 i 136. O wyłączeniu rozstrzyga przeprowadzający czynność protokołowaną.

Art. 150. § 1. Przeglądanie akt sprawy w toku postępowania przygotowawczego i sporządzanie z nich odpisów oraz otrzymywanie odpisów uwierzytelnionych wymaga zezwolenia prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

§ 2. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego udostępnia się stronom oraz ich obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym akta sprawy i daje możliwość sporządzenia z nich odpisów. Artykuł 143 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

§ 3. Prokurator, finansowy organ orzekający oraz organ nadrzędny nad prowadzącym postępowanie przygotowawcze może przeglądać akta sprawy w każdym jej stanie oraz żądać przesłania akt w tym celu. Udostępnienie akt innym osobom lub organom wymaga zgody kierownika organu, przed którym toczy się postępowanie.

Art. 151. § 1. Postępowanie mające na celu odtworzenie zaginionych lub zniszczonych akt sprawy przeprowadza organ, przed którym sprawa toczyła się ostatecznie. Jeżeli organem tym jest finansowy organ orzekający drugiej instancji, organ ten może zlecić odtworzenie akt finansowemu organowi orzekającemu pierwszej instancji.

§ 2. W zakresie odtworzenia akt stosuje się odpowiednio art. 146—151 Kodeksu postępowania karnego. Użyte w tych przepisach określenia „sąd” lub „prezes sądu” oznaczają odpowiednio organ uprawniony do odtworzenia akt lub kierownika tego organu.

Rozdział 6. Dowody.

Art. 152. Do dowodów stosuje się art. 152—163, 165—167, 172, 173, 174 § 1 i 3, art. 175—178, 181—187 i 189—203 Kodeksu postępowania karnego, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszego rozdziału. Określone w tych przepisach uprawnienia i obowiązki procesowe Milicji Obywatelskiej dotyczą także innych organów dochodzenia.

Art. 153. § 1. W wypadku określonym w art. 162 § 3 Kodeksu postępowania karnego z wnioskiem o zwolnienie świadka od obowiązku zachowania tajemnicy państwowej może zwrócić się do właściwego naczelnego organu administracji państwowej również kierownik finansowego organu orzekającego drugiej instancji.

§ 2. W wypadku określonym w art. 163 Kodeksu postępowania karnego organ dochodzenia lub finansowy organ orzekający może zwrócić się do prokuratora o zwolnienie świadka od obowiązku zachowania tajemnicy.

§ 3. Przepisy wydane na podstawie art. 164 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 154. Jeżeli osoba uprawniona do odmowy złożenia zeznania albo zwolniona od tego na podstawie art. 167 Kodeksu postępowania karnego oświadczy nie później niż przed zakończeniem postępowania przygotowawczego, że chce z tego prawa skorzystać, poprzednio złożone zeznanie tej osoby nie może ani służyć za dowód, ani być odtworzone.

Art. 155. W wypadku określonym w art. 174 § 3 Kodeksu postępowania karnego zarządzenie przesłuchania świadka z udziałem biegłego lekarza lub biegłego psychologa może wydać również kierownik finansowego organu dochodzenia lub finansowego organu orzekającego.

Art. 156. Do biegłego stosuje się odpowiednio art. 160, 162, 163, 172, 173 § 1 i art. 179 Kodeksu postępowania karnego oraz art. 153 niniejszej ustawy.

Art. 157. § 1. Rozstrzygnięcia i czynności prokuratora przewidziane w art. 189, 191, 197 § 3 i w art. 198 § 1 Kodeksu postępowania karnego może podjąć również kierownik finansowego organu dochodzenia, a w toku postępowania przed finansowym organem orzekającym — kierownik tego organu. Uprawnienie do otwierania korespondencji określonej w art. 198 § 1 Kodeksu postępowania karnego przysługuje wyłącznie prokuratorowi.

§ 2. Przedmioty określone w art. 200 Kodeksu postępowania karnego zamiast do depozytu sądowego składa się do depozytu we właściwym miejscowo organie administracji finansowej prezydentów powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty, dzielnicowych) rad narodowych, a w sprawach należących do orzecznictwa organów administracji celnej — do depozytu w urzędzie celnym.

§ 3. Waluty zagraniczne i inne przedmioty wartościowe, których rodzaj określi Minister Finansów, oddaje się na przechowanie do Narodowego Banku Polskiego. Minister Handlu Zagranicznego w porozumieniu z Ministrem Finansów określi wypadki, w których waluty zagraniczne i inne przedmioty wartościowe można przechowywać w urzędach celnych, oraz sposób ich przechowywania.

§ 4. Jeżeli sprzedaży w trybie przewidzianym w art. 201 Kodeksu postępowania karnego dokonuje finansowy organ dochodzenia lub finansowy organ orzekający, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 7. Środki przymusu.

Art. 158. Do zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa skarbowego stosuje się art. 205—208 Kodeksu postępowania karnego. Określone w tych przepisach uprawnienia i obowiązki Milicji Obywatelskiej dotyczą również innych organów prowadzących dochodzenie w sprawach karnych skarbowych. W razie potrzeby organy te mogą zwrócić się do Milicji Obywatelskiej o udzielenie pomocy w zatrzymaniu.

Art. 159. § 1. W postępowaniu przygotowawczym dotyczącym przestępstwa skarbowego należącego do właściwości sądów stosuje się art. 209—216, 217 § 1 i 2 i art. 218—238 Kodeksu postępowania karnego. Jeżeli zachodzi potrzeba zastosowania środka zapobiegawczego, organ prowadzący dochodzenie zwraca się do prokuratora.

§ 2. W sprawach określonych w § 1 mają zastosowanie również art. 239—241 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 160. § 1. Na świadka, biegłego lub tłumacza, który bez podania usprawiedliwienia nie stawił się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie albo bez zezwolenia tego organu wydalil się z miejsca czynności przed jej zakończeniem lub odmówił złożenia zeznań albo wykonania obowiązków biegłego lub tłumacza, można nałożyć karę porządkową od 50 do 500 złotych.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osoby, która będąc obowiązana do okazania albo wydania przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego odmówiła jego okazania lub wydania.

§ 3. Osoba ukarana może w ciągu 7 dni od daty doręczenia jej postanowienia o nałożeniu kary porządkowej usprawiedliwić niestawiennictwo lub niewykonanie innych obowiązków. Karę porządkową należy uchylić w razie uznania niestawiennictwa lub niewykonania innych obowiązków za usprawiedliwione.

§ 4. O nałożeniu kary porządkowej oraz o jej uchyleniu rozstrzyga kierownik finansowego organu dochodzenia, a w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym —

kierownik tego organu. Na postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej przysługuje zażalenie.

§ 5. Przepisy § 1, 3 i 4 stosuje się odpowiednio w razie niestawienia się na wezwanie osoby odpowiedzialnej posiłkowo lub odmowy złożenia przez nią wyjaśnień.

§ 6. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej obowiązkom określonym w § 1 i 2 kierownik organu prowadzącego dochodzenie, a w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym — kierownik tego organu, może wystąpić do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Artykuł 245 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 7. Artykuł 245 § 3 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 161. W wypadkach określonych w art. 160 § 1 organ dochodzenia, a w postępowaniu przed organem orzekającym — ten organ, może ponadto zarządzić przymusowe doprowadzenie przez Milicję Obywatelską świadka, biegłego, tłumacza lub osoby odpowiedzialnej posiłkowo. Artykuł 242 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 162. W postępowaniu przygotowawczym dotyczącym sprawy należącej do właściwości sądów, jeżeli kary określone w art. 160 § 1 i 2 okazały się nieskuteczne albo gdy inne ważne względy za tym przemawiają, kierownik organu prowadzącego dochodzenie może zwrócić się do prokuratora z wnioskiem o zastosowanie kar porządkowych określonych w art. 242 § 1, art. 244 § 2, art. 245 i 246 § 1 Kodeksu postępowania karnego. W razie uwzględnienia wniosku stosuje się odpowiednio również art. 243, 244 § 3 i 4, art. 246 § 2 i art. 247 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 163. § 1. W razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego może z urzędu nastąpić zabezpieczenie na mieniu oskarżonego grożącej za ten czyn grzywny lub kary pieniężnej oraz kosztów postępowania.

§ 2. Grzywnę i koszty postępowania można zabezpieczyć także na mieniu osoby odpowiedzialnej posiłkowo.

§ 3. Przepis § 1 stosuje się również do zabezpieczenia grożących kar konfiskaty mienia, przypadku rzeczy lub jej równowartości oraz do zabezpieczenia należności państwowej uszczuplonej przez przestępstwo lub wykroczenie skarbowe.

Art. 164. § 1. Zabezpieczenie grożącej kary grzywny, kary pieniężnej, równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, kosztów postępowania oraz uszczuplonych należności następuje w sposób określony w art. 162 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 24, poz. 151).

§ 2. Do zabezpieczenia grożącej kary konfiskaty mienia lub przypadku rzeczy stosuje się art. 249 § 2 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 165. Postanowienie o zabezpieczeniu wydaje w toku postępowania przygotowawczego kierownik finansowego organu dochodzenia, a w dalszym postępowaniu — finansowy organ orzekający pierwszej instancji.

Art. 166. § 1. W postępowaniu przygotowawczym w sprawie o przestępstwo skarbowe popełnione w okolicznościach określonych w art. 25 § 1 pkt 3 kierownik organu dochodzenia może, niezależnie od uprawnień określonych w art. 165, zwrócić się do prokuratora o wydanie postanowienia o zabezpieczeniu kar majątkowych i uszczuplonych należności państwowych. Postanowienie takie prokurator może wydać również z urzędu.

§ 2. W wypadkach określonych w § 1 stosuje się domniemanie ustanowione w art. 134 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego.

Art. 167. W postanowieniu o zabezpieczeniu określa się zakres i sposób zabezpieczenia. Na postanowienie o zabezpieczeniu przysługuje zażalenie.

Art. 168. Zabezpieczenie upada, gdy nie zostaną prawomocnie orzeczone: konfiskata, grzywna, kara pieniężna, ściągnięcie równowartości przedmiotu przestępstwa lub wykroczenia albo ściągnięcie kosztów postępowania. Zabezpieczenie uszczuplonych należności państwowych upada, jeżeli w ciągu 6 miesięcy od daty uprawnomocnienia się orzeczenia nie zostanie wszczęta egzekucja dla ściągnięcia tych należności.

Art. 169. § 1. W razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego organ dochodzenia może dokonać tymczasowego zajęcia mienia ruchomego oskarżonego, jeżeli zachodzi obawa usunięcia tego mienia.

§ 2. Artykuły 189—203 i 253 § 3 i 4 Kodeksu postępowania karnego oraz art. 157 niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.

Rozdział 8. Postępowanie przygotowawcze.

Art. 170. Postępowanie przygotowawcze wszczyna się, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że popełniono przestępstwo lub wykroczenie skarbowe.

Art. 171. § 1. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym finansowy organ dochodzenia, Milicję Obywatelską lub prokuratora.

§ 2. Instytucje państwowe i społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym finansowy organ dochodzenia lub Milicję Obywatelską albo prokuratora oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw i wykroczeń skarbowych lub wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego.

Art. 172. Postępowanie przygotowawcze ma na celu:

- 1) ustalenie, czy rzeczywiście zostało popełnione przestępstwo lub wykroczenie skarbowe,
- 2) wszechstronne wyjaśnienie okoliczności sprawy,
- 3) wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy,
- 4) zebranie niezbędnych danych o osobie oskarżonego stosownie do art. 8 Kodeksu postępowania karnego,
- 5) zebranie i utrwalenie dowodów.

Art. 173. W postępowaniu przygotowawczym stosuje się odpowiednio art. 257, 263, 264, 267—271, 274, 276, 282, 286, 288 i 291—293 Kodeksu postępowania karnego, a w postępowaniu przygotowawczym dotyczącym przestępstw skarbowych należących do właściwości sądów również art. 272, 273, 275, 277—279, 284, 295, 296 i 297 § 1 Kodeksu postępowania karnego, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszego rozdziału. Określone w tych przepisach uprawnienia i obowiązki dotyczą również innych organów prowadzących dochodzenie w sprawach karnych skarbowych.

Art. 174. § 1. W sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe prowadzi się dochodzenie.

§ 2. Dochodzenie prowadzą:

- 1) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe określone w art. 52, 54—57 i 74—81 — urzędy celne,
- 2) w sprawach o pozostałe przestępstwa i wykroczenia skarbowe — organy administracji finansowej prezydentów powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie, dzielnicowych) rad narodowych.

§ 3. W sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe ujawnione przez organy Ministra Finansów w zakresie kontroli finansowej dochodzenia prowadzą te organy.

§ 4. Organy wymienione w § 2 i 3 określane są w dalszym ciągu jako „finansowe organy dochodzenia”.

§ 5. Urząd celny może wszcząć dochodzenie również w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe nie wymienione w § 2 pkt 1, a po zabezpieczeniu dowodów przekazać sprawę do dalszego prowadzenia organowi określonymu w § 2 pkt 2. Organ określony w § 2 pkt 2 może również wszcząć dochodzenie w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe wymienione w § 2 pkt 1 i po zabezpieczeniu dowodów przekazać sprawę do dalszego prowadzenia urzędowi celnemu.

§ 6. Minister Finansów, a w sprawach należących do właściwości organów administracji celnej — Minister Handlu Zagranicznego, może ustalić w drodze rozporządzenia właściwość finansowych organów dochodzenia w sprawach określonego rodzaju w sposób odmienny od wskazanego w § 2 i 3.

Art. 175. § 1. Dochodzenie mogą prowadzić również:

- 1) Milicja Obywatelska — w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe ujawnione przez Milicję Obywatelską,
- 2) Wojskowa Służba Wewnętrzna — w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe popełnione przez osoby wymienione w art. 564 § 1 Kodeksu postępowania karnego,
- 3) organy Wojsk Ochrony Pogranicza — w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe wymienione w art. 174 § 2 pkt 1, ujawnione przez te organy.

§ 2. Użyte w niniejszej ustawie określenie „organy dochodzenia” oznacza również organy wymienione w § 1.

§ 3. Organy dochodzenia wymienione w § 1 mogą ograniczyć swoje czynności do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego i przekazania sprawy do dalszego prowadzenia właściwemu finansowemu organowi dochodzenia. Nie dotyczy to jednak spraw o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądów, chyba że prokurator sprawujący nadzór nad dochodzeniem zarządzi inaczej.

Art. 176. § 1. Prokurator sprawuje nadzór nad dochodzeniem w sprawach należących do właściwości sądów. Dochodzenie w innych sprawach prokurator może objąć swoim nadzorem, jeżeli uzna to za celowe.

§ 2. Prokurator może przejąć każdą sprawę do swego prowadzenia.

§ 3. W sprawach o przestępstwa skarbowe śledztwo może być prowadzone ze względu na wagę lub zawilóść sprawy.

Art. 177. § 1. W zakresie właściwości organów dochodzenia stosuje się odpowiednio art. 132—134.

§ 2. Jeżeli zachodzi potrzeba dokonania określonej czynności poza siedzibą organu prowadzącego dochodzenie, organ ten może zwrócić się do innego organu dochodzenia o dokonanie takiej czynności.

Art. 178. § 1. Organem właściwym do rozpatrzenia zażaleń na postanowienia i zarządzenia wydane w toku postępowania przygotowawczego jest:

- 1) w sprawach należących do właściwości sądów — prokurator sprawujący nadzór nad postępowaniem przygotowawczym,
- 2) w pozostałych sprawach — finansowy organ orzekający drugiej instancji.

§ 2. Jeżeli zaskarżone postanowienie lub zarządzenie wydał lub zatwierdził prokurator, zażalenie rozpatruje prokurator nadrzędny.

Art. 179. § 1. Można zaniechać wydania postanowienia o wszczęciu dochodzenia, jeżeli z otrzymanego zawiadomienia lub z innych danych wynika, że istnieją podstawy do spisania protokołu karnego lub wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

§ 2. W sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości sądów organ dochodzenia obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie prokuratora o wszczęciu dochodzenia. Można jednak zaniechać zawiadomienia, jeżeli sprawa dotyczy przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. W razie wszczęcia dochodzenia w sprawie o przestępstwo skarbowe popełnione przez osobę wymienioną w art. 564 § 1 Kodeksu postępowania karnego zawiadomienie prokuratora wojskowego jest obowiązkowe.

Art. 180. § 1. Jeżeli dane istniejące w chwili wszczęcia dochodzenia lub zebrane w jego toku zawierają dostateczne podstawy do przedstawienia określonej osobie zarzutów, finansowy organ dochodzenia sporządza protokół karny. Protokół karny zamiast postanowienia o przedstawieniu zarzutów mogą sporządzać również organy dochodzenia wymienione w art. 175 § 1.

§ 2. Protokół karny powinien zawierać wskazanie oskarżonego, dokładne określenie zarzucanego mu czynu i jego kwalifikacji prawnej oraz przytoczenie dowodów uzasadniających zarzuty. Jeżeli protokół karny sporządza się w obecności oskarżonego, protokół karny powinien zawierać ponadto jego wyjaśnienia.

§ 3. Jeżeli w toku dochodzenia okaże się, że oskarżonemu należy zarzucić ponadto czyn nie objęty sporządzonym uprzednio protokołem karnym albo czyn w zmienionej w istotny sposób postaci lub też że czyn zarzucany należy zakwalifikować z surowszego przepisu, sporządza się uzupełniający protokół karny. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Jeżeli protokół karny sporządzono w nieobecności oskarżonego, treść protokołu należy przedstawić oskarżonemu przy jego pierwszym przesłuchaniu.

Art. 181. W sprawach o przestępstwa skarbowe zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2 lub karą grzywny, jak również w sprawach o wykroczenia skarbowe organy dochodzenia wymienione w art. 175 § 1 mogą zaniechać sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów lub protokołu karnego. W takim wypadku konieczne jest przesłuchanie oskarżonego co do treści zarzutów.

Art. 182. § 1. W sprawie należącej do właściwości finansowych organów orzekających należy na żądanie dopuścić do udziału w czynnościach dochodzących oskarżonego oraz obrońcę, gdy jest już w sprawie ustanowiony. Artykuł 272 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 2. Organ dochodzenia może odmówić żądaniu ze względu na interes dochodzenia. W razie odmowy wydaje się postanowienie.

Art. 183. W sprawie należącej do właściwości finansowych organów orzekających, gdy wyjaśnienia oskarżonego przyznającego się do winy nie budzą wątpliwości, można zaniechać przeprowadzania dalszych dowodów i uznać dochodzenie za zakończone.

Art. 184. Jeżeli oskarżony o przestępstwo skarbowe był już w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym prawomocnie karany, dołącza się do akt dochodzenia odpis orzeczenia karnego i dane dotyczące wykonania kary, a w razie potrzeby — akta poprzedniej sprawy.

Art. 185. § 1. W sprawach należących do właściwości finansowych organów orzekających oraz w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2 moż-

na zakończyć² dochodzenie bez wydania postanowienia o zamknięciu dochodzenia.

§ 2. W sprawach określonych w § 1 należy przed zakończeniem dochodzenia przedstawić oskarżonemu dowody, z którymi poprzednio nie był zapoznany.

§ 3. Czynności określonej w § 2 można zaniechać:

- 1) jeżeli oskarżony, wezwany w celu dokonania tej czynności, nie stawiał się bez uzasadnionego powodu,
- 2) w sprawach o wykroczenia skarbowe nie zagrożone karą dodatkową przepadku.

§ 4. Przepisy § 2 i 3 pkt 1 stosuje się odpowiednio do odpowiedzialnego posiadacza niezależnie od tego, jaką karą dane przestępstwo skarbowe jest zagrożone.

Art. 186. § 1. Dochodzenie powinno być ukończone w ciągu 3 miesięcy od jego wszczęcia.

§ 2. W uzasadnionych wypadkach finansowy organ orzekający drugiej instancji, a w sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądów — prokurator, może przedłużyć okres dochodzenia na dalszy czas oznaczony.

§ 3. Jeżeli dochodzenie prowadzi organ będący jednocześnie w tej samej sprawie finansowym organem orzekającym, wydanie orzeczenia karnego lub innego rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w pierwszej instancji powinno nastąpić nie później niż w ciągu 4 miesięcy od wszczęcia dochodzenia. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 187. § 1. W sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości sądów finansowy organ dochodzenia w ciągu 14 dni^o od zakończenia dochodzenia sporządza akt oskarżenia i przesyła go wraz z aktami prokuratorowi, przekazując jednocześnie dowody rzeczowe. Akt oskarżenia zatwierdza i wnosi do sądu prokurator.

§ 2. W sprawie, w której dochodzenie prowadził organ wymieniony w art. 175 § 1, organ ten po zakończeniu dochodzenia niezwłocznie przesyła akta oraz przekazuje dowody rzeczowe prokuratorowi, który sporządza i wnosi do sądu akt oskarżenia.

§ 3. Prokurator sporządza akt oskarżenia, jeżeli prowadził postępowanie przygotowawcze.

§ 4. W akcie oskarżenia należy wskazać ten organ finansowy, któremu przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego. Organ ten zawiadamia się o wniesieniu aktu oskarżenia przez doręczenie odpisu tego aktu.

§ 5. O przesłaniu aktu oskarżenia do sądu prokurator zawiadamia oskarżonego.

Art. 188. Prokurator odmawia zatwierdzenia aktu oskarżenia, jeżeli uznaje, że sprawa nie należy do właściwości sądu lub że postępowanie powinno być umorzone albo że dochodzenie wymaga uzupełnienia. Postanowienie o odmowie zatwierdzenia doręcza się finansowemu organowi dochodzenia, a jeżeli przyczyną odmowy było uznanie, że sprawa należy do właściwości finansowego organu orzekającego, postanowienie takie doręcza się również temu organowi. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

Art. 189. § 1. W sprawie należącej do właściwości finansowych organów orzekających organ dochodzenia, jeżeli nie jest jednocześnie organem powołanym do orzekania w danej sprawie, po ukończeniu dochodzenia niezwłocznie przesyła akta i przekazuje dowody rzeczowe właściwemu organowi finansowemu pierwszej instancji wraz z wnioskiem o ukaranie. Wniosek ten powinien zawierać imię i nazwisko oskarżonego oraz inne dane o jego osobie, jak również opis i kwalifikację prawną zarzucanego mu czynu.

§ 2. Finansowy organ orzekający pierwszej instancji zwraca wniosek wraz z aktami organowi dochodzenia, jeżeli uznaje, że sprawa należy do właściwości sądów albo że dochodzenie wymaga uzupełnienia.

Art. 190. § 1. Jeżeli postępowanie przygotowawcze nie dostarczyło podstaw do sporządzenia aktu oskarżenia, wniosku o ukaranie lub wydania orzeczenia karnego, wydaje się postanowienie o umorzeniu.

§ 2. W sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości sądów postanowienie o umorzeniu, jeżeli nie zostało wydane przez prokuratora, wymaga jego pisemnego zatwierdzenia; dotyczy to również sprawy, którą prokurator objął swoim nadzorem. W sprawach o inne przestępstwa lub wykroczenia skarbowe postanowienie o umorzeniu wymaga pisemnego zatwierdzenia przez kierownika finansowego organu orzekającego pierwszej instancji, chyba że postanowienie o umorzeniu wydał prokurator.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do postanowienia o zawieszeniu postępowania.

§ 4. W postanowieniu o umorzeniu postępowania rozstrzyga się również o dowodach rzeczowych oraz o przepadku przedmiotów czynu zabronionego.

§ 5. Na postanowienie o umorzeniu lub co do zawieszenia postępowania oskarżonemu przysługuje zażalenie. W razie postanowienia przepadku przedmiotów czynu zabronionego zażalenie przysługuje również interwenientowi. Jeżeli postanowienie o przepadku wydano w sprawie należącej do właściwości sądów, oskarżony i interwenient może zamiast zażalenia złożyć w terminie 7 dni wnioski o rozstrzygnięcie sprawy przepadku przez sąd.

Art. 191. § 1. W sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości sądów oraz w sprawie o inne przestępstwo skarbowe, którą prokurator przejął do swego prowadzenia, postanowienie o warunkowym umorzeniu postępowania wydaje prokurator z urzędu lub na wniosek organu dochodzenia.

§ 2. Jeżeli przestępstwo polega na uszczupleniu należności państwowej i należność ta nie została zapłacona, postanowienie powinno określać termin jej zapłaty.

§ 3. Umarzając warunkowo postępowanie prokurator może postanowić jednocześnie przepadek rzeczy tytułem środka zabezpieczającego.

§ 4. Na postanowienie o warunkowym umorzeniu oskarżonemu, który sprzeciwu nie zgłasza, przysługuje zażalenie do sądu w zakresie ustalenia warunków umorzenia wymienionych w art. 28 i 29 § 1 Kodeksu karnego oraz art. 18 niniejszej ustawy. W razie postanowienia przepadku rzeczy zażalenie przysługuje również interwenientowi.

§ 5. Artykuł 290 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

Art. 192. § 1. W sprawie o przestępstwo skarbowe inne niż określone w art. 191 § 1 postanowienie o warunkowym umorzeniu postępowania wydaje kierownik finansowego organu orzekającego pierwszej instancji z urzędu lub na wniosek organu dochodzenia. Artykuł 191 § 2—4 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Postanowienie o podjęciu postępowania warunkowo umorzonego wydaje finansowy organ orzekający drugiej instancji. Przed podjęciem postępowania należy oskarżonemu umożliwić złożenie wyjaśnień.

§ 3. Przed podjęciem postępowania organ określony w § 2 może przedsięwziąć lub zlecić organowi dochodzenia dokonanie niezbędnych czynności dowodowych w celu sprawdzenia okoliczności uzasadniających wydanie postanowienia o podjęciu postępowania.

Art. 193. Jeżeli zażalenie na postanowienie prokuratora lub kierownika organu finansowego o warunkowym umorzeniu postępowania rozpoznawał sąd, sąd ten orzeka również o podjęciu postępowania warunkowo umorzonego. Arty-

kuley 484 § 1 i 485 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 194. § 1. O podjęciu umorzonego postępowania przygotowawczego rozstrzyga organ, który zatwierdził postanowienie o umorzeniu, a jeżeli postanowienie o umorzeniu wydał prokurator, o podjęciu rozstrzyga prokurator. O wznowieniu prawomocnie umorzonego postępowania przygotowawczego rozstrzyga finansowy organ orzekający drugiej instancji, a jeżeli postanowienie o umorzeniu wydał lub zatwierdził prokurator, o wznowieniu rozstrzyga prokurator nadrzędny.

§ 2. Artykuł 192 § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 195. § 1. Minister Finansów może uchylić prawomocne postanowienie o umorzeniu dochodzenia w stosunku do osoby, którą przesłuchano w charakterze oskarżonego, albo o warunkowym umorzeniu postępowania, jeżeli stwierdzi, że umorzenie postępowania było niezasadne. Po upływie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu Minister Finansów może uchylić lub zmienić postanowienie albo jego uzasadnienie jedynie w interesie oskarżonego.

§ 2. Jeżeli postanowienie o umorzeniu albo o warunkowym umorzeniu było wydane lub zatwierdzone przez prokuratora, stosuje się art. 294 Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 9. Dobrowolne poddanie się karze.

Art. 196. § 1. W postępowaniu przygotowawczym, a w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym — przed wydaniem orzeczenia karnego, oskarżony może złożyć na piśmie lub do protokołu wnioszek o zezwolenie na dobrowolne poddanie się karze. Składając taki wnioszek, oskarżony obowiązany jest uiścić jednocześnie co najmniej kwotę odpowiadającą najniższej grzywnie (karze pieniężnej), grożącej za dany czyn, a jeżeli czyn jest zagrożony karą dodatkową przypadku rzeczy — wyrazić ponadto zgodę na ich przypadek lub uiścić równowartość tych rzeczy.

§ 2. Jeżeli stosownie do przepisów niniejszej ustawy orzeczenie przypadku rzeczy nie jest obowiązkowe, oskarżony może ograniczyć wyrażenie zgody na przypadek lub uiścić równowartość tylko niektórych rzeczy zagrożonych karą przypadku albo złożyć wnioszek o całkowite zaniechanie przypadku lub uiszczenia równowartości.

§ 3. Nie jest dopuszczalne dobrowolne poddanie się karze w sprawach o przestępstwa skarbowe zagrożone karą zasadniczą pozbawienia wolności, jak również, gdy zgłoszono interwencję co do rzeczy zagrożonych przypadkiem.

§ 4. Oskarżony może cofnąć wnioszek o dobrowolne poddanie się karze nie wcześniej niż po upływie 4 miesięcy od jego złożenia. Niedopuszczalne jest cofnięcie takiego wniosku po doręczeniu postanowienia zezwalającego na dobrowolne poddanie się karze.

Art. 197. § 1. O uwzględnieniu wniosku o dobrowolne poddanie się karze rozstrzyga postanowieniem finansowy organ orzekający pierwszej instancji. W sprawach o przestępstwa skarbowe należące stosownie do art. 123 § 2 lub art. 124 § 1 do właściwości sądów uwzględnienie wniosku o dobrowolne poddanie się karze wymaga zgody prokuratora. Jeżeli wnioszek został złożony po zakończeniu dochodzenia, wydanie orzeczenia karnego uważa się za równoznaczne z odmową uwzględnienia wniosku.

§ 2. Przed rozstrzygnięciem wniosku finansowy organ orzekający może zażądać od oskarżonego podwyższenia złożonej kwoty, uiszczenia kosztów postępowania, a w wypadku określonym w art. 196 § 2 — także wyrażenia zgody na

przypadek rzeczy nie objętych wnioskiem lub uiszczenia ich równowartości, wyznaczając jednocześnie odpowiedni termin w celu dokonania tych czynności. Niezachowanie tego terminu uważa się za równoznaczne z cofnięciem wniosku.

§ 3. Minister Handlu Zagranicznego może w drodze rozporządzenia upoważnić do rozstrzygania wniosków o zezwolenie na dobrowolne poddanie się karze również urzędy celne inne niż wyznaczone na podstawie art. 129 pkt 1.

Art. 198. § 1. W postanowieniu zezwalającym na dobrowolne poddanie się karze należy podać imię i nazwisko oskarżonego oraz inne dane o jego osobie, jak również określić czyn popełniony przez oskarżonego i kwalifikację prawną tego czynu oraz wymienić wysokość kwot uiszczonych przez oskarżonego tytułem grzywny (kary pieniężnej), kosztów postępowania i równowartości rzeczy podlegających przypadkowi, a gdy oskarżony wyraził zgodę na przypadek rzeczy — określić przedmioty objęte przypadkiem.

§ 2. Postanowienie zezwalające na dobrowolne poddanie się karze staje się prawomocne z chwilą doręczenia oskarżonemu.

§ 3. Prawomocne postanowienie zezwalające na dobrowolne poddanie się karze powoduje te same skutki, co prawomocne orzeczenie karne.

Art. 199. W razie nieuwzględnienia wniosku o dobrowolne poddanie się karze lub cofnięcia takiego wniosku, uiszczone przez oskarżonego kwoty zatrzymuje się do zakończenia postępowania jako zabezpieczenie grożących oskarżonemu kar oraz kosztów postępowania, a jeżeli czyn polega na uszczupleniu należności państwowej — również jako zabezpieczenie tych należności.

Rozdział 10. Orzeczenie karne.

Art. 200. § 1. Podstawę orzeczenia karnego stanowi całościowość okoliczności ujawnionych w postępowaniu przygotowawczym oraz w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym.

§ 2. Nie wolno przeciw oskarżonemu lub odpowiedzialnemu posiłkowo uwzględniać dowodów, których treści mu nie przedstawiono.

§ 3. Przepisu § 2 nie stosuje się w wypadkach określonych w art. 185 § 3 i 4.

Art. 201. § 1. Orzeczenie karne powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko oskarżonego oraz inne dane o jego osobie,
- 2) opis i kwalifikację prawną zarzucanego czynu,
- 3) orzeczenie o winie lub o umorzeniu postępowania,
- 4) wskazanie zastosowanych przepisów ustawy karnej,
- 5) inne dane wymienione w art. 144.

§ 2. Orzeczenie skazujące powinno ponadto zawierać dokładne ustalenie czynu przypisanego oskarżonemu oraz rodzaj i wysokość wymierzonej kary zasadniczej, zastępczej i dodatkowej.

Art. 202. W razie ustalenia po zakończeniu postępowania przygotowawczego okoliczności wyłączającej postępowanie, finansowy organ orzekający umarza postępowanie orzeczeniem.

Art. 203. Orzeczenie karne powinno w miarę potrzeby zawierać również rozstrzygnięcie co do odpowiedzialności posiłkowej, dowodów rzeczowych, roszczeń interwenienta, przedmiotów zajętych na zabezpieczenie kosztów postępowania i innych kwestii wymagających rozstrzygnięcia przez finansowy organ orzekający.

Art. 204. Uzasadnienie orzeczenia karnego powinno zawierać wskazanie, jakie fakty uznał finansowy organ orzekający za udowodnione lub nie udowodnione, na jakich w tej

mierze oparł się dowodach i dlatego nie uznał dowodów przeciwnych. W uzasadnieniu orzeczenia skazującego należy ponadto przytoczyć okoliczności, które finansowy organ orzekający miał na względzie przy wymiarze kary.

Art. 205. Jeżeli orzeczenie karne nie zawiera rozstrzygnięcia co do zastępczej kary pozbawienia wolności, dowodów rzeczowych lub kosztów postępowania, finansowy organ orzekający rozstrzyga o tym w razie potrzeby w odrębnym postanowieniu. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

Rozdział 11. Środki zaskarżenia.

Art. 206. § 1. W wypadkach określonych w ustawie rozstrzygnięcia mogą być zaskarżone. Środkami zaskarżenia są: odwołanie, żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz zażalenie.

§ 2. Środki zaskarżenia wnosi się na piśmie za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżone rozstrzygnięcie, w terminie 7 dni od doręczenia odpisu rozstrzygnięcia.

§ 3. Wnoszący środek zaskarżenia może skarżyć tylko rozstrzygnięcia naruszające jego prawa lub szkodzące jego interesom.

Art. 207. § 1. Organ, który wydał zaskarżone rozstrzygnięcie, przekazuje niezwłocznie środek zaskarżenia wraz z aktami sprawy organowi właściwemu do rozpoznania tego środka albo odmawia przyjęcia środka zaskarżenia, jeżeli wniesiony został po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest z innych przyczyn niedopuszczalny.

§ 2. Na postanowienie o odmowie przyjęcia środka zaskarżenia przysługuje zażalenie.

§ 3. Cofnięty środek zaskarżenia pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 208. § 1. Od orzeczenia karnego przysługuje stronom odwołanie.

§ 2. W sprawie o przestępstwo skarbowe strona może zamiast odwołania złożyć żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wybór jednego ze środków zaskarżenia powoduje utratę drugiego. W razie wniesienia obu środków kieruje się sprawę na drogę postępowania sądowego.

§ 3. Żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego przez jedną ze stron powoduje skierowanie na tę drogę sprawy do sądu także co do innych stron, które złożyły w tej sprawie odwołanie, nie wyłączając osób ukaranych za wykroczenia skarbowe.

§ 4. Jeżeli tym samym orzeczeniem karnym skazano oskarżonego za przestępstwo skarbowe i za wykroczenie skarbowe, a oskarżony złożył żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, kieruje się na tę drogę także sprawę o wykroczenie skarbowe, chyba że w tej części orzeczenie karne nie zostało zaskarżone.

Art. 209. Przed rozpoznaniem odwołania finansowy organ orzekający drugiej instancji może przeprowadzić lub zarządzić przeprowadzenie uzupełniającego dochodzenia.

Art. 210. § 1. Po rozpoznaniu odwołania finansowy organ orzekający drugiej instancji wydaje orzeczenie, którym utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie albo je zmienia lub uchyla w całości lub w części.

§ 2. Uchylając zaskarżone orzeczenie finansowy organ orzekający drugiej instancji umarza postępowanie lub przekazuje sprawę organowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Art. 211. Finansowy organ orzekający drugiej instancji nie może:

- 1) orzec kary surowszej od wymierzonej w zaskarżonym orzeczeniu,

- 2) przekroczyć granic odwołania, z wyjątkiem wypadków określonych w art. 212 i 214—217.

Art. 212. Finansowy organ orzekający drugiej instancji uchyla lub zmienia orzeczenie na korzyść współoskarżonych, chociażby nie wnieśli odwołania, jeżeli je uchylił lub zmienił na rzecz współoskarżonego, którego odwołanie dotyczyło, gdy istnieją względy przemawiające za uchyleniem lub zmianą na rzecz tamtych.

Art. 213. Orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia:

- 1) obrazy przepisów prawa materialnego,
- 2) obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia,
- 3) błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia,
- 4) wymierzenia niewspółmiernie surowej kary lub niesłusznego zastosowania środka zabezpieczającego.

Art. 214. Niezależnie od granic odwołania finansowy organ orzekający drugiej instancji uniewinnia oskarżonego w razie stwierdzenia okoliczności określonych w art. 11 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 215. Niezależnie od granic odwołania i wpływu uchybienia na treść orzeczenia finansowy organ orzekający drugiej instancji uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli:

- 1) w wydaniu orzeczenia brał udział pracownik podlegający wyłączeniu na podstawie art. 135,
- 2) orzeczono o karze nie znanej ustawie lub środku zabezpieczającym nie znanym ustawie,
- 3) zachodziła jedna z okoliczności wyłączających postępowanie, wymienionych w art. 11 pkt 3, 5—7 Kodeksu postępowania karnego,
- 4) oskarżony nie miał obrońcy w wypadkach określonych w art. 70 § 1 Kodeksu postępowania karnego,
- 5) finansowy organ orzekający orzekł w sprawie należącej do właściwości sądów,
- 6) orzeczenie wydał organ orzekający niższego stopnia niż właściwy lub z naruszeniem innych przepisów o właściwości rzeczowej,
- 7) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia,
- 8) po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody nie znane przedtem finansowemu organowi orzekającemu pierwszej instancji, z których wynika, że oskarżonemu należało wymierzyć karę znacznie surowszą.

Art. 216. Orzeczenie podlega zmianie na korzyść oskarżonego lub uchyleniu niezależnie od granic środka odwoławczego, jeżeli jest ono oczywiście niesprawiedliwe.

Art. 217. Finansowy organ orzekający drugiej instancji poprawia błędną kwalifikację prawną czynu niezależnie od granic odwołania, jeżeli nawet nie może poza tym zaskarżonego orzeczenia zmienić.

Art. 218. W uzasadnieniu orzeczenia należy podać, czym kierował się finansowy organ orzekający drugiej instancji wydając orzeczenie oraz dlaczego zarzuty i wnioski odwołania uznał za zasadne albo niezasadne.

Art. 219. § 1. W razie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania finansowy organ orzekający może w dalszym postępowaniu orzec karę surowszą niż orzeczona w uchylonym orzeczeniu tylko wtedy, gdy uchylenie nastąpiło z przyczyn określonych w art. 215 pkt 1, 2 lub 6—8.

§ 2. Zapatrywania prawne i wskazania finansowego organu orzekającego drugiej instancji co do dalszego postępowania są wiążące dla organu finansowego, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania.

Art. 220. Artykuły 209—213 i 215—219 stosuje się odpowiednio przy rozpatrywaniu zażaleń na postanowienia. W wypadkach, gdy strona może zaskarżyć postanowienie w drodze zażalenia albo przez żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, stosuje się odpowiednio również art. 208 § 2—4.

Art. 221. § 1. Artykuły 206, 207, 209—213 i 215—219 stosuje się odpowiednio do zażaleń na zarządzenia i czynności prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

§ 2. Organ, na którego zarządzenie lub czynność złożono zażalenie, może je uwzględnić, jeżeli uzna zażalenie za zasadne.

Rozdział 12. Postępowanie w stosunku do nieobecnych.

Art. 222. § 1. Przeciwno oskarżonemu przebywającemu stale za granicą albo gdy nie można ustalić miejsca jego zamieszkania lub pobytu w kraju, postępowanie przygotowawcze oraz postępowanie przed finansowym organem orzekającym może toczyć się podczas jego nieobecności.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osób odpowiedzialnych posiłkowo, które przebywają stale za granicą lub mają tam siedzibę, albo gdy nie można ustalić ich miejsca zamieszkania lub pobytu w kraju.

Art. 223. Postępowanie toczy się według zasad ogólnych, przy czym nie stosuje się przepisów, których nie można wykonać z powodu nieobecności oskarżonego lub odpowiedzialnego posiłkowo.

Art. 224. O zastosowaniu postępowania w stosunku do nieobecnego organ prowadzący postępowanie wydaje postanowienie. W postępowaniu przygotowawczym w sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądów postanowienie to wymaga zatwierdzenia przez prokuratora.

Art. 225. Na rozstrzygnięcia wydane w postępowaniu w stosunku do nieobecnych, jeżeli stosownie do przepisów niniejszej ustawy podlegają one zaskarżeniu, strona nieobecna może wnieść środek zaskarżenia w terminie 2 miesięcy od daty wydania rozstrzygnięcia.

Art. 226. W postępowaniu w stosunku do oskarżonego stale przebywającego za granicą orzeczenie co do kary może ograniczyć się do przypadku przedmiotu przestępstwa lub wykroczenia skarbowego.

Rozdział 13. Uchylenie i zmiana prawomocnych rozstrzygnięć.

Art. 227. Minister Finansów w wykonaniu nadzoru, z urzędu lub na wniosek strony uchyla lub zmienia prawomocne rozstrzygnięcia:

- 1) w wypadkach określonych w art. 213—217,
- 2) jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nie znane przedtem finansowemu organowi orzekającemu, wskazujące na to, że skazany jest niewinny lub że skazano go za czyn zagrożony karą surowszą niż ten, który popełnił, albo że umorzenie postępowania było niezasadne.

Art. 228. § 1. Przed rozstrzygnięciem sprawy Minister Finansów może zarządzić przeprowadzenie uzupełniającego dochodzenia.

§ 2. W wypadkach określonych w art. 227 uniewinnia się oskarżonego, umarza postępowanie albo przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

§ 3. Organ finansowy, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania, nie może pogorszyć położenia oskarżonego, chyba że uchylenie rozstrzygnięcia nastąpiło na niekorzyść oskarżonego. Artykuł 219 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Jeżeli uchylenie polega wyłącznie na wymierzeniu kary niewspółmiernie surowej, Minister Finansów może karę tę złagodzić, nie przekazując sprawy do ponownego rozpoznania.

Art. 229. Po upływie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się rozstrzygnięcia może ono być zmienione lub uchylone wyłącznie na korzyść strony. Nie dotyczy to uchylenia rozstrzygnięcia z przyczyn wskazanych w art. 215 pkt 5 i 7.

Art. 230. Uprawnienia określone w art. 227—229 przysługują odpowiednio finansowym organom orzekającym drugiej instancji co do tych rozstrzygnięć organów pierwszej instancji, które uprawomocniły się na skutek niewniesienia środka zaskarżenia.

Art. 231. Prawomocne postanowienia wydane lub zatwierdzone przez prokuratora mogą być uchylone lub zmienione wyłącznie przez Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Artykuły 227—229 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 14. Koszty postępowania karnego skarbowego.

Art. 232. Skazany obowiązany jest uiścić na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania karnego skarbowego. Koszty tego postępowania ponosi również oskarżony, w stosunku do którego postępowanie warunkowo umorzono.

Art. 233. § 1. Do kosztów postępowania karnego skarbowego należą wydatki poniesione od chwili jego wszczęcia na:

- 1) przejazdy pracowników organów prowadzących postępowanie przygotowawcze lub organów orzekających,
- 2) sprowadzenie i przewóz oskarżonego, odpowiedzialnego posiłkowo, świadków, biegłych i tłumaczy,
- 3) oględziny i badania przedsięwzięte w toku postępowania oraz przesyłki i przechowanie zajętych przedmiotów, jak również ich sprzedaż.

§ 2. Do kosztów postępowania wlicza się ponadto należności świadków, biegłych i tłumaczy oraz należności zespołu adwokackiego z tytułu udziału jednego obrońcy, wyznaczonego stosownie do art. 138 § 3.

§ 3. Do kosztów postępowania karnego skarbowego nie wlicza się kosztów egzekucyjnych związanych z wykonaniem orzeczeń w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Do kosztów tych stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 234. Organ, powołany do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania karnego skarbowego, może zwolnić oskarżonego w całości lub częściowo od zwrotu Skarbowi Państwa kosztów postępowania, jeżeli istnieją podstawy do uznania, że uiszczenie ich byłoby zbyt uciążliwe ze względu na stan rodzinny, majątkowy i wysokość dochodów oskarżonego.

Art. 235. § 1. O kosztach rozstrzyga organ finansowy, który orzekał w pierwszej instancji. Jeżeli postanowienie o warunkowym umorzeniu wydał prokurator, rozstrzyga on również o kosztach.

§ 2. Rozstrzygnięcie o kosztach zamieszcza się w orzeczeniu karnym, w postanowieniu o warunkowym umorzeniu lub w odrębnym postanowieniu.

§ 3. Na rozstrzygnięcie o kosztach przysługuje zażalenie. Jeżeli rozstrzygnięcie zamieszczono w orzeczeniu karnym, oskarżony może je zaskarżyć w odwołaniu od orzeczenia.

§ 4. Można zaniechać wydania rozstrzygnięcia o kosztach, jeżeli nie przekraczają one łącznie kwoty 100 złotych w stosunku do jednego oskarżonego.

Art. 236. § 1. Do kosztów postępowania karnego skarbowego stosuje się odpowiednio art. 542, 547 § 3 i 4, art. 548 i 553 Kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Prawo do ściągnięcia kosztów postępowania przedawnia się z upływem 3 lat, a w sprawach o wykroczenia skarbowe — z upływem 2 lat od dnia, kiedy należało je uiścić.

Art. 237. Do należności świadków, biegłych i tłumaczy stosuje się odpowiednio przepisy obowiązujące w postępowaniu sądowym.

Rozdział 15. Postępowanie wykonawcze.

Art. 238. § 1. Postępowanie wykonawcze należy wszcząć bezzwłocznie, gdy rozstrzygnięcie stało się wykonalne.

§ 2. Rozstrzygnięcie staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia się. Postanowienie o zastosowaniu środków zapobiegawczych oraz o zabezpieczeniu majątkowym staje się wykonalne z chwilą wydania, jednakże organ, który je wydał, może wstrzymać wykonanie do czasu uprawomocnienia się postanowienia.

§ 3. Tytułem wykonawczym jest odpis rozstrzygnięcia ze wzmianką o jego wykonalności.

Art. 239. § 1. Wykonanie rozstrzygnięcia zarządza finansowy organ orzekający pierwszej instancji. Organ ten podejmuje wszelkie czynności konieczne do wykonania rozstrzygnięć, z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla innych organów; w szczególności przekazuje on w miarę potrzeby odpis rozstrzygnięcia odpowiedniemu organowi do bezpośredniego wykonania.

§ 2. Organ, który wydał postanowienie w toku postępowania przygotowawczego, zarządza również wykonanie tego postanowienia.

§ 3. Organ określony w § 1 lub 2 zawiadamia stosownie do art. 126 § 2 o ukończeniu postępowania przez doręczenie odpisu rozstrzygnięcia kończącego postępowanie.

Art. 240. § 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, organem prowadzącym egzekucję i wykonującym zabezpieczenie majątkowe jest organ administracji finansowej przydzium rady narodowej.

§ 2. W zakresie rozstrzygnięć wydanych przez organy administracji celnej egzekucję prowadzą urzędy celne; zabezpieczenia majątkowego na towarach podlegających odprawie celnej lub będących w dyspozycji urzędu celnego dokonuje ten urząd.

Art. 241. § 1. Skazanego na grzywnę wzywa się do jej uiszczenia w terminie 14 dni.

§ 2. W razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu grzywnę ściągają się w drodze egzekucji.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do kary pieniężnej oraz do innych należności pieniężnych, których ściągnięcie orzeczono w postępowaniu przed organami finansowymi, w szczególności do równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, kosztów postępowania i kar porządkowych.

Art. 242. Egzekucję grzywien, kar pieniężnych i innych należności, których ściągnięcie orzeczono w postępowaniu przed organami finansowymi, prowadzi się według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 243. W wypadkach określonych w art. 6 § 1 w razie prawomocnego skazania przez finansowy organ orzekający i przez sąd na kary grzywny, sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, na wniosek skazanego rozstrzyga postanowieniem, która kara grzywny, jako surowsza, podlega wykonaniu. Wniosek o rozstrzygnięcie tej kwestii może złożyć również prokurator lub finansowy organ orzekający. Na po-

stanowienie służy zażalenie prokuratorowi, finansowemu organowi orzekającemu i skazanemu.

Art. 244. § 1. Finansowy organ orzekający pierwszej instancji może odroczyć ściągnięcie grzywny albo rozłożyć ją na raty, stosując odpowiednio art. 155 Kodeksu karnego wykonawczego. Rozłożenie grzywny na raty można odwołać, gdy skazany uchybił terminu płatności chociażby jednej raty, chyba że wykaże, iż nastąpiło to z przyczyn od niego niezależnych.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do ściągnięcia kary pieniężnej, równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego oraz do kosztów postępowania. Ściągnięcie kary pieniężnej, równowartości przedmiotów wykroczenia skarbowego oraz kosztów postępowania w sprawie o wykroczenie skarbowe można odroczyć lub rozłożyć te należności na raty na czas nie przekraczający roku.

Art. 245. § 1. Jeżeli egzekucja grzywny lub kary pieniężnej okazała się bezskuteczna, finansowy organ orzekający pierwszej instancji:

- 1) umarza wykonanie kary grzywny lub kary pieniężnej orzeczonej w rozmiarze do 1.000 złotych,
- 2) w pozostałych wypadkach postanawia wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.

§ 2. W postanowieniu o wykonaniu zastępczej kary pozbawienia wolności należy określić jej wymiar. Na postanowienie to przysługuje skazanemu zażalenie.

Art. 246. § 1. Finansowy organ orzekający pierwszej instancji przesyła odpis prawomocnego postanowienia o wykonaniu zastępczej kary pozbawienia wolności wraz z odpisem orzeczenia karnego do sądu powiatowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu skazanego, z wnioskiem o zarządzenie wykonania.

§ 2. Sąd może przesłuchać skazanego, jak również zażądać nadesłania akt sprawy.

§ 3. W razie stwierdzenia istotnych uchybień sąd, nie kierując postanowienia do wykonania, przekazuje sprawę organowi określonemu w art. 227 lub 230 w celu rozpatrzenia sprawy w trybie nadzoru.

§ 4. Wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności następuje w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie karnym wykonawczym.

§ 5. O odroczeniu i przerwie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności, o warunkowym zawieszeniu jej wykonania oraz o warunkowym przedterminowym zwolnieniu orzeka sąd po wysłuchaniu przedstawiciela finansowego organu orzekającego pierwszej instancji. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie również finansowemu organowi orzekającemu.

Art. 247. § 1. Do zabezpieczenia i egzekucji grzywien, kar pieniężnych, równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego oraz kosztów postępowania, jak również do zabezpieczenia uszczuplonych należności państwowych stosuje się odpowiednio art. 129 § 1 i art. 139—141 Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 2. Zabezpieczenie konfiskaty mienia oraz zabezpieczenie i egzekucja przypadku rzeczy następuje w trybie i na zasadach przewidzianych w Kodeksie karnym wykonawczym, przy czym domniemanie ustanowione w art. 134 § 1 tego kodeksu stosuje się tylko w wypadkach określonych w § 4 niniejszego artykułu. Osoba trzecia roszcząca prawo do rzeczy objętej zabezpieczeniem lub egzekucją przypadku może dochodzić swych roszczeń tylko w trybie określonym w art. 19 niniejszej ustawy.

§ 3. Jeżeli zabezpieczenie określone w § 1 lub 2 nastąpiło na rzeczach, których przechowanie jest połączone ze znacznymi kosztami lub nadmiernymi trudnościami albo spo-

wodowałyby znaczne obniżenie wartości rzeczy, finansowy organ orzekający, a w toku dochodzenia — organ dochodzenia, może zarządzić sprzedaż tych rzeczy. Sprzedaż następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

§ 4. Jeżeli postanowienie o zabezpieczeniu wydał prokurator stosownie do art. 166, przy wykonaniu tego postanowienia w zakresie zabezpieczenia kary konfiskaty mienia, kary grzywny, równowartości przedmiotów przestępstwa skarbowego, uszczuplonych należności państwowych i kosztów postępowania stosuje się ponadto odpowiednio art. 131—133, 134 § 1, art. 135—138 i 143—148 Kodeksu karnego wykonawczego.

Art. 248. Postępowanie wykonawcze umarza się w razie przedawnienia lub innej przyczyny wyłączającej to postępowanie. Postępowanie to umarza się także w razie śmierci skazanego, z wyjątkiem wypadku określonego w art. 33 § 3.

Rozdział 16. Ułaskawienie.

Art. 249. § 1. Prośbę o ułaskawienie przesyła się do organu, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Artykuł 492 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

2. Uznając, że nie zachodzą okoliczności uzasadniające zastosowanie prawa łaski, organ wskazany w § 1 pozostawia prośbę bez dalszego biegu.

§ 3. Przychylając się do prośby o ułaskawienie organ określony w § 1 przesyła akta wraz ze swoją opinią Ministrowi Finansów za pośrednictwem finansowego organu orzekającego drugiej instancji. Organ ten dołącza do akt swoją opinię.

§ 4. Minister Finansów przedstawia Radzie Państwa prośbę o ułaskawienie, jeżeli uznaje, że zachodzą okoliczności uzasadniające zastosowanie prawa łaski; w przeciwnym razie pozostawia prośbę bez dalszego biegu. Artykuł 496 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 5. Przy rozpoznaniu prośby o ułaskawienie bierze się pod uwagę okoliczności określone w art. 495 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 250. Prośba o ułaskawienie skierowana bezpośrednio do Rady Państwa zostaje przekazana Ministrowi Finansów w celu nadania biegu zgodnie z art. 249 § 1 lub art. 251.

Art. 251. § 1. Postępowanie o ułaskawienie może wszcząć z urzędu Minister Finansów, który może żądać przedłożenia opinii finansowych organów orzekających albo przedstawić akta Radzie Państwa bez zwracania się o opinię.

§ 2. Minister Finansów przedstawia Radzie Państwa akta sprawy lub wszczyna z urzędu postępowanie o ułaskawienie w każdym wypadku, w którym Rada Państwa tak postanowi.

Art. 252. § 1. Uznając, że ważne powody przemawiają za ułaskawieniem, finansowy organ orzekający wydający opinię oraz Minister Finansów mogą wstrzymać wykonanie kary lub zarządzić przerwę w jej wykonaniu do czasu ukończenia postępowania o ułaskawienie.

§ 2. W wyjątkowym wypadku, uzasadnionym szczególnymi względami społecznymi albo szczególną sytuacją osobistą skazanego, Minister Finansów może zarządzić odstąpienie od wykonania całości lub części kary orzeczonej prawomocnym orzeczeniem finansowego organu orzekającego.

Art. 253. Opinie finansowych organów orzekających nie są dostępne dla stron.

DZIAŁ III. — POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM

Rozdział 1. Przepisy ogólne.

Art. 254. Postępowanie przed sądem toczy się według przepisów Kodeksu postępowania karnego, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszej ustawy.

Art. 255. § 1. Sąd powiatowy rozpoznaje w trybie uproszczonym sprawy:

- 1) o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądu, a zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywny albo obiema tymi karami łącznie,
- 2) o przestępstwa skarbowe określone w art. 47 § 1 i w art. 54 § 1,
- 3) skierowane na drogę postępowania sądowego stosownie do art. 208 § 2.

§ 2. Postępowania uproszczonego nie stosuje się w wypadkach określonych w art. 420 Kodeksu postępowania karnego oraz w razie popełnienia przestępstwa skarbowego w okolicznościach wymienionych w art. 24 lub 25 § 1 niniejszej ustawy.

Art. 256. § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe rozpoznawane przez sądy oskarżycielem publicznym może być również organ finansowy. Do tych czynności organ finansowy deleguje swojego przedstawiciela, który działa obok lub zamiast prokuratora. Do przedstawiciela stosuje się art. 135 i 136.

§ 2. W postępowaniu przed sądem wojskowym oskarżycielem publicznym jest wyłącznie prokurator wojskowy.

§ 3. Jeżeli przepisy Kodeksu postępowania karnego przewidują obowiązek zawiadamiania oskarżyciela publicznego o terminach czynności lub doręczania mu odpisów orzeczeń, obowiązek ten w sprawach karnych skarbowych obejmuje również zawiadamianie organu finansowego i doręczanie mu odpisów orzeczeń.

§ 4. W sprawach karnych skarbowych nie stosuje się art. 81—84 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 257. Jeżeli sąd, przed którym sprawa się toczy, stwierdzi, że w sprawie należącej do właściwości sądu rozstrzygnięcie wydał organ finansowy, może uchylić to rozstrzygnięcie postanowieniem.

Art. 258. Protokoły przesłuchania oskarżonego, odpowiedzialnego posiłkowo, świadków i biegłych, jak również inne dokumenty postępowania przygotowawczego wolno odczytywać na rozprawie w warunkach określonych w art. 334 i 337—339 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 259. Artykuł 166 stosuje się odpowiednio do postanowień sądu o zabezpieczeniu.

Art. 260. W wypadkach określonych w art. 6 § 2—4 stosuje się odpowiednio art. 503—511 Kodeksu postępowania karnego. Jeżeli przedmiotem rozstrzygnięcia jest wyłącznie kwestia, która z orzeczonych kar grzywny podlega wykonaniu, stosuje się odpowiednio art. 243 niniejszej ustawy oraz art. 503 Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 2. Odpowiedzialni posiłkowo i interwienienci.

Art. 261. W postępowaniu przed sądem stroną jest również osoba odpowiedzialna posiłkowo oraz interwient. Artykuły 139—141 stosuje się odpowiednio.

Art. 262. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo osoby odpowiedzialnej posiłkowo lub jej pełnomocnika nie jest przeszkodą do przeprowadzenia rozprawy i wydania wyroku.

Art. 263. Podanie o wniesienie rewizji nadzwyczajnej może złożyć również osoba odpowiedzialna posiłkowo lub interwient.

Art. 264. § 1. Do osoby odpowiedzialnej posiłkowo stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach postępowania karnego, dotyczące oskarżonego.

§ 2. W razie nieuwzględnienia interwencji koszty wynikłe z jej zgłoszenia ponosi interwient.

Rozdział 3. Postępowanie w sprawach skierowanych na drogę postępowania sądowego na żądanie strony.

Art. 265. § 1. Do rozpoznania sprawy skierowanej stosownie do art. 208 § 2 na drogę postępowania sądowego

właściwy miejscowo jest sąd, w którego okręgu znajduje się siedziba organu finansowego, który wydał zaskarżone rozstrzygnięcie.

§ 2. Jeżeli sąd uzna, że skierowanie sprawy nie było zasadne, zwraca sprawę organowi, od którego ją otrzymał. Na postanowienie o zwrocie sprawy przysługuje zażalenie organowi finansowemu oraz stronie, która żądała skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Art. 266. Zażalenie na postanowienie organu finansowego o odmowie przyjęcia żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz zażalenie na odmowę przywrócenia terminu do wniesienia tego środka zaskarżenia rozpoznaje sąd.

Art. 267. § 1. Orzeczenie karne zastępuje w postępowaniu sądowym akt oskarżenia.

§ 2. W razie cofnięcia do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, postępowanie sądowe ulega umorzeniu, a orzeczenie karne staje się prawomocne. Koszty postępowania karnego przed sądem ponosi strona, która cofnęła żądanie.

Art. 268. § 1. Sąd nie jest związany treścią orzeczenia karnego.

§ 2. Artykuły 459 i 460 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

§ 3. W razie zwrotu sprawy do postępowania przygotowawczego organ finansowy po uzupełnieniu tego postępowania:

- 1) podtrzymuje wydane orzeczenie karne lub
- 2) sporządza akt oskarżenia stosownie do art. 187 § 1, jeżeli w wyniku uzupełniającego postępowania przygotowawczego okaże się, że sprawa należy do właściwości sądów albo
- 3) postępowanie umarza.

Art. 269. Od orzeczeń sądu wydanych w pierwszej instancji przysługują stronom środki odwoławcze na zasadach ogólnych.

Art. 270. § 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio przy rozpoznawaniu przez sąd wniosku o rozstrzygnięcie sprawy przypadku przedmiotów czynu zabronionego (art. 190 § 5) oraz zażalenia na postanowienie o warunkowym umorzeniu postępowania (art. 191 § 4). Sprawy te sąd rozpoznaje na posiedzeniu.

§ 2. Na postanowienie sądu co do przypadku przedmiotów czynu zabronionego przysługuje zażalenie. Na postanowienie sądu co do warunkowego umorzenia postępowania zażalenie nie przysługuje.

Rozdział 4. Postępowanie w stosunku do nieobecnych.

Art. 271. W wypadkach określonych w art. 222 postępowanie sądowe może toczyć się podczas nieobecności oskarżonego lub odpowiedzialnego posiłkowo. Artykuły 223—226 stosuje się odpowiednio.

Art. 272. Nie stosuje się przepisów o postępowaniu w stosunku do nieobecnych, jeżeli oskarżony ukrył się po przesłaniu aktu oskarżenia do sądu lub po skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego, a także wówczas, gdy w toku postępowania przed sądem ustalono miejsce zamieszkania lub pobytu oskarżonego w kraju.

Art. 273. § 1. O zastosowaniu postępowania w stosunku do nieobecnych sąd wydaje postanowienie.

§ 2. Sąd wyznacza nieobecnemu oskarżonemu obrońcę z urzędu. Udział obrońcy także w rozprawie rewizyjnej jest obowiązkowy.

§ 3. Jeżeli odpowiedzialny posiłkowo, nie mający pełnomocnika, jest nieobecny, sąd może zwrócić się do właści-

wej rady adwokackiej lub zespołu adwokackiego mającego siedzibę w okręgu sądu orzekającego o wyznaczenie adwokata. Wyznaczenie adwokata dla nieobecnego odpowiedzialnego posiłkowo jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa.

Rozdział 5. Wykonanie orzeczeń sądu.

Art. 274. Wykonanie orzeczeń sądu w sprawach karnych skarbowych odbywa się według przepisów Kodeksu karnego wykonawczego, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszej ustawy.

Art. 275. W razie skazania sprawcy na karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, uchylaniem się skazanego od odbywania kary (art. 122 Kodeksu karnego wykonawczego) jest również niezapłacenie uszczuplonej należności państwowej w terminie oznaczonym w wyroku.

Art. 276. § 1. Artykuł 125 Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się również do egzekucji kary pieniężnej za wykroczenia skarbowe oraz do egzekucji równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego.

§ 2. Przy egzekucji kary pieniężnej za wykroczenie skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji grzywny.

§ 3. Do wykonywania orzeczeń w części dotyczącej ściągnięcia równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego stosuje się odpowiednio art. 149 i 155 Kodeksu karnego wykonawczego.

Art. 277. § 1. W razie skazania za przestępstwo skarbowe popełnione w okolicznościach określonych w art. 25 § 1 pkt 3, przy egzekucji kary konfiskaty mienia, kary grzywny, równowartości przedmiotów przestępstwa oraz przy egzekucji kosztów sądowych stosuje się domniemanie ustanowione w art. 134 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego, a przy egzekucji kary konfiskaty mienia — ponadto domniemanie ustanowione w art. 134 § 2 tego kodeksu.

§ 2. W razie orzeczenia kary konfiskaty mienia organ egzekucyjny określony w art. 126 Kodeksu karnego wykonawczego prowadzi również egzekucję orzeczonej równocześnie grzywny lub równowartości przedmiotów przestępstwa, łącznie z obciążającymi skazanego kosztami sądowymi, jeżeli dokonał uprzednio ich zabezpieczenia.

Art. 278. § 1. Jeżeli zabezpieczenia przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego dokonał uprzednio urząd celny, sąd kieruje orzeczenie do tego urzędu w celu wykonania w części dotyczącej przypadku.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się w razie jednoczesnego skazania na karę konfiskaty mienia.

CZĘŚĆ III.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 279. W sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe należące do właściwości organów administracji celnej uprawnienia Ministra Finansów określone w art. 195, 227—229 i 249—252 przysługują odpowiednio Ministrowi Handlu Zagranicznego.

Art. 280. § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądów do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej stosuje się przepisy art. 289—290 i 292—302 Kodeksu karnego. Artykuły 293 i 301 Kodeksu karnego mają zastosowanie także do osób powołanych do pełnienia służby wojskowej.

§ 2. W sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości organów finansowych oraz w sprawach o wykroczenia skarbowe do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej stosuje się odpowiednio art. 290, 292 § 2, 4 i 5, art. 300 i 302 Kodeksu karnego.

Art. 281. W sprawach o przestępstwa określone w art. 135 Kodeksu karnego:

- 1) stosuje się domniemania ustanowione w art. 134 § 1 i 2 Kodeksu karnego wykonawczego,
- 2) protokoły i inne dokumenty wymienione w art. 258 niniejszej ustawy wolno w warunkach określonych w art. 334 i 337—339 Kodeksu postępowania karnego odczytywać na rozprawie również wtedy, gdy zostały sporządzone w postępowaniu przed organami finansowymi.

Art. 282. W razie skazania za przestępstwo skarbowe popełnione w okolicznościach określonych w art. 25 § 1 pkt 3, przy egzekucji należności państwowych uszczuplonych takim przestępstwem stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu karnego wykonawczego, dotyczące egzekucji kary grzywny wymierzonej za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, którym wyrządzono szkodę w interesie społecznym.

Art. 283. § 1. Określone w niniejszej ustawie przepisy o postępowaniu stosuje się również do spraw wszczętych przed dniem wejścia jej w życie, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

§ 2. Sprawy należące według przepisów dotychczasowych do właściwości sądów toczą się do końca postępowania w danej instancji według przepisów dotychczasowych, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoczęto rozprawę główną; jednak w razie odroczenia rozprawy lub ponownego rozpoznania sprawy albo po zapadnięciu prawomocnego orzeczenia, postępowanie toczy się według przepisów niniejszej ustawy.

§ 3. Sprawy należące według przepisów dotychczasowych do właściwości organów finansowych toczą się do końca według dotychczasowych przepisów procesowych, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wydano orzeczenie karne.

Art. 284. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się również przy wykonaniu orzeczeń, które stały się wykonalne przed dniem wejścia jej w życie.

Art. 285. § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe zakończone prawomocnym wyrokiem, w których kara nie została wykonana, stosuje się odpowiednio przepisy art. XIV § 1 i 4. przepisów wprowadzających Kodeks karny.

§ 2. W sprawach o przestępstwa skarbowe zakończone prawomocnym orzeczeniem organu finansowego, w których kara grzywny nie została wykonana, jeżeli według niniejszej ustawy czyn objęty orzeczeniem jest zagrożony karą, której górna granica jest niższa od kary orzeczonej, wymierzoną karę grzywny łagodzi się do górnego ustawowego zagrożenia przewidzianego za taki czyn w niniejszej ustawie. Rozstrzyga o tym postanowieniem finansowy organ orzekający pierwszej instancji. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

§ 3. Jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zarządzono wykonanie zastępczej kary pozbawienia wol-

ności, kara ta podlega wykonaniu także wówczas, gdy orzeczono ją zamiast grzywny lub kary pieniężnej nie przekraczającej 1.000 złotych.

§ 4. W sprawach o przestępstwa i o wykroczenia skarbowe zakończone prawomocnym wyrokiem sądu lub orzeczeniem organu finansowego stosuje się przepisy niniejszej ustawy o przedawnieniu i zatarciu skazania.

§ 5. Przepisu art. 6 § 2 i 3 nie stosuje się do kar grzywny orzeczonych prawomocnie przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 286. Do osób określonych w art. 27 niniejszej ustawy art. 2 § 1 Kodeksu karnego nie ma zastosowania do środków przewidzianych w rozdziale VIII tego kodeksu.

Art. 287. § 1. Czynności procesowe, jak również czynności w zakresie postępowania wykonawczego i inne czynności wykonawcze dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy z zachowaniem przepisów dotychczasowych, są skuteczne.

§ 2. Jeżeli do któregośkolwiek z przedmiotów unormowanych w niniejszej ustawie przewidziane jest wydanie przepisów wykonawczych, aż do chwili ich wydania zachowują moc przepisy dotychczasowe dotyczące tych przedmiotów, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy.

§ 3. Jeżeli obowiązujące przepisy powołują się na uchylone przepisy dotyczące przedmiotów unormowanych w niniejszej ustawie albo odsyłają ogólnie do przepisów ustawy karnej skarbowej, stosuje się w tym zakresie odpowiednie przepisy niniejszej ustawy.

§ 4. W razie wątpliwości, czy ma być stosowana ustawa karna skarbową z dnia 13 kwietnia 1960 r., czy ustawa niniejsza, stosuje się ustawę niniejszą.

Art. 288. § 1. Traci moc ustawa karna skarbową z dnia 13 kwietnia 1960 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 123 z późniejszymi zmianami).

§ 2. Do czasu odrębnego ustawowego uregulowania sprawy zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich zachowują moc obowiązującą przepisy ustawy wymienionej w § 1 dotyczące nieletnich, którzy dopuścili się czynów zabronionych przez ustawę pod groźbą kary jako przestępstwa skarbowe lub jako wykroczenia skarbowe.

§ 3. W sprawach o popełnione przez nieletnich czyny, które dotychczas zabronione były przez ustawę pod groźbą kary jako występki skarbowe, a z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się wykroczeniami skarbowymi, stosuje się nadal przepisy ustawy wymienionej w § 1 dotyczące nieletnich, którzy dopuścili się czynów zabronionych przez tę ustawę jako występki skarbowe.

Art. 289. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1972 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *J. Cyrankiewicz*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*